

Gemeenteraad van Hengelo
Postbus 18
7550 AA Hengelo

Gemeente Hengelo

Postbus 18
7550 AA Hengelo

Onderwerp	Zaaknummer	Uw kenmerk	Datum
Voortgang bezuinigingsproces 2016 e.v.	1051588		\$datumond\$

Geachte leden van de gemeenteraad,

Op 22 oktober jl. heeft u ingestemd met het procesvoorstel bezuinigingstraject 2016 en verder. Met deze brief geven wij uitvoering aan de toezegging om u gedurende het proces regelmatig te informeren over de procesvoortgang. Op basis van deze informatie hopen wij het gesprek tijdens de politieke markt van 13 januari te faciliteren.

Middels deze brief willen wij u informeren over de volgende onderdelen:

1. Globale update van het financieel perspectief
2. Feitelijke terugkoppeling takenbeoordeling gemeenteraad
3. Nadere uitwerking van het vervolgproces

Hieronder wordt kort ingegaan op alle bovengenoemde onderdelen. Voor meer informatie verwijzen wij u naar de bijlagen.

1. Globale update van het financieel perspectief

De economie trekt aan, echter het herstel is zeer broos. Hoewel het economisch klimaat lijkt te verbeteren zijn de financiële effecten voor de middellange termijn voor de gemeente Hengelo nog moeilijk te voorspellen en met de nodige onzekerheden omgeven.

In bijlage 1a treft u een globale update van het financieel perspectief 2016-2019 aan. Het is met nadruk een globale doorkijk, er moeten nog veel zaken nader onderzocht worden, maar wij hebben toch gemeend u in dit stadium een indicatieve duiding te geven van de opgave waar we voor staan. De bedragen die genoemd worden zijn indicatief en de toetsing vanuit financiën heeft nog niet (voldoende) kunnen plaatsvinden.

Inmiddels is de decembercirculaire 2014 van het gemeentefonds doorberekend en betrokken in het globale financieel perspectief. In bijlage 1b zijn de belangrijkste ontwikkelingen uit deze circulaire beschreven. Het voorzichtig positieve beeld uit de septembercirculaire is weer volledig teniet gedaan door de decembercirculaire. Per saldo zijn de effecten van de beide circulaires beperkt.

Daarna zijn de onderwerpen beschreven die het financieel perspectief beïnvloeden, zoals de verwachte ontwikkelingen in het gemeentefonds, de realiseerbaarheid van de oude taakstellingen en de autonome ontwikkelingen. Daarnaast zijn diverse p.m. posten opgenomen die in de loop van 2015 verder dienen te worden onderzocht/uitgewerkt.

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Bezoekadres stadhuis
Burgemeester Jansenplein 1
Bezoekadres stadskantoor
Hazenweg 121

E-mailadres
gemeente@hengelo.nl
Telefoonnummer
14-074

In de Beleidsbegroting 2015-2018 was er nog sprake van een bezuinigingsopgave van € 1,5 miljoen in 2016 oplopend tot € 4,1 miljoen in 2018, maar na de eerste globale update van het financieel perspectief komen we voor een forsere bezuinigingsopgave te staan. De eerste indicatie van het financieel perspectief 2016-2019 exclusief nieuw beleid komt momenteel uit op € 3,1 miljoen in 2016 oplopend tot € 5,6 miljoen in 2019.

In het coalitieakkoord 2014-2018 hebben wij diverse ambities geformuleerd. Om deze ambities te realiseren zijn er op verschillende beleidsterreinen extra middelen benodigd. De eerste indicatie van de opties nieuw beleid leidt tot een netto uitzetting van de lasten tussen de € 1 miljoen en € 2 miljoen. We beseffen ons terdege dat het hier gaat om een allereerste inventarisatie, waarbij we nog niet hebben gekeken naar de prioritering en fasering van de aangedragen investeringen en projecten door de organisatie. Deze bedragen komen dan nog boven het verwacht tekort indicatief financieel perspectief 2016-2019. In de loop van 2015 zullen we het nieuwe beleid verder uitwerken en aan uw raad voorleggen. Dit willen we betrekken bij de integrale afweging en de bezuinigingsdiscussie, die we komend voorjaar met uw raad gaan voeren.

De indicatieve bezuinigingsopgave waarvoor we de komende jaren staan behelst in 2016 € 3 à 4 miljoen oplopend tot bijna € 6 à € 8 miljoen in 2019. Indien er nieuwe ontwikkelingen zijn zullen we in 2015 regelmatig het financieel perspectief actualiseren.

De onderbouwing van de update van het globale financieel perspectief treft u in bijlage 1a aan.

2. Raadspeiling maatschappelijke takenverkenning gemeenteraad

Van 1 tot en met 15 december 2014 is een peiling gehouden onder de Hengelose gemeenteraad. Van de 37 raadsleden die waren uitgenodigd, hebben 35 leden de vragenlijst volledig ingevuld. Een respons van 95%. De raadsleden geven via deze peiling de richting aan waarin het college de bezuinigingen daadwerkelijk moet zoeken. De vragenlijst is dezelfde die ook de leden van het HengeloPanel invulden.

De peiling gescoord naar feitenkaart levert het volgende beeld op:

- De gemiddelde score van de raadspeiling bedraagt 7.1; ter vergelijking de gemiddelde score van het HengeloPanel bedroeg 6,5, d.w.z. dat onze burgers gemiddeld genomen meer willen bezuinigen dan de raadsleden.
- De raadsleden geven de voorkeur aan bezuinigen op de specifiek genoemde projecten (zoals Warmtenet, Sport Centre Hengelo, Gezondheidspark en VMBO) i.p.v. bezuinigen op de activiteiten deel uitmakend van de feitenkaarten.
- Het meest willen raadsleden bezuinigen binnen de feitenkaarten Bereikbaarheid (6,0), Omgevingsvergunningen (6,1) en Ruimtelijke ontwikkeling (6,2).
- Het minst willen raadsleden bezuinigen binnen de feitenkaarten Uitkeringen, Schuldbemiddeling en Minimabeleid (8,2), Opvoeden en Zorg (7,8) en Onderhoud Openbare Ruimte (7,8).
- Het merendeel van de feitenkaarten (60%) wijkt maximaal 0,3 af van de gemiddelde score. Hieruit kan de conclusie getrokken worden, dat er door de raad in zijn geheel nog niet echt richting wordt gegeven. Er is sprake van een groot "grijs" gebied van zoekrichtingen. Om meer inkleuring te geven is enerzijds nader ingezoomd op de scores van de activiteiten per feitenkaart, anderzijds is ook een uitsplitsing gemaakt naar scores per politieke partij.

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

De belangrijkste resultaten van de peiling naar activiteit/zoekrichting staan hieronder vermeld (voor een totaaloverzicht wordt verwezen naar de bijlage):

Top 5 van zoekrichtingen, waarop bezuinigd mag worden:	Score:
1. Subsidiëren recreatieparken in regionaal verband	4,0
2. Structuurvisie opstellen	4,2
3. Coördineren en organiseren van activiteiten om taal-, reken- en ICT-vaardigheden voor volwassenen te bevorderen (volw.educatie)	4,3
4. Businesspark XL	4,5
5. Beheren en exploiteren van blauwe zones, het betaald parkeer- Gebied en parkeergarage Hengelo Centre	4,6
5. Exploiteren warmtenet	4,6
Top 5 van zoekrichtingen, waarop het minst bezuinigd mag worden:	Score:
1. Schuldbemiddeling bieden aan inwoners met schulden	9,0
1. Verwijderen van afval, schoonhouden van openbare ruimte en bestrijden van gladheid	9,0
2. Subsidiëren van beheer, activiteiten en exploitatie van wijkwelzijnsvoorz.	8,9
3. Beleid maken voor de haven, toezicht en handhaving en het innen van havengelden	8,6
4. Werkplekken bekostigen bij of via het SWB of andere SW-bedrijven	8,4
4. Uitvoeren wettelijke toezichtstaken rond kinderopvang en peuterspeelzalen	8,4

In de bijlagen treft u de volledige uitkomst van de peiling aan. In bijlage 2c is een indicatief overzicht opgenomen van de resultaten per partij. Deze resultaten zijn een optelsom van de individuele scores van raadsleden.

3. Nadere uitwerking van het vervolgproces

Het bezuinigingstraject 2016 en verder is opgeknipt in vier fasen. Analyseren, koers bepalen, concretiseren en implementeren. De analysefase is inmiddels afgerond. Het huidige takenpakket van de gemeente is in beeld gebracht in de 'watdoethengelo' app. Deelnemers aan het HengeloPanel hebben aangegeven hoe zij denken over deze taken. Ook is er een omgevingsanalyse opgesteld. Herin zijn de ontwikkelingen die op korte termijn op de gemeente afkomen beschreven.

De volgende fase is koers bepalen. Deze fase is ook grotendeels afgerond. U hebt net als het HengeloPanel aangegeven op welke activiteiten u vindt dat het college op zoek moet gaan naar bezuinigingsmaatregelen. Bij het invullen van deze vragenlijst kon u gebruik maken van de stukken opgesteld in de analysefase.

Op dit moment zijn we aanbeland bij stap 3 van het proces, concretiseren. Uit de raadspeiling komen zoekrichtingen voor bezuinigingen naar voren. Op deze manier geeft uw raad kaders voor bezuinigingsrichtingen aan en pint u zich nog niet vast op concrete keuzes. De uitkomst van de peiling wordt gebruikt als afwegingskader voor het college om uiteindelijk haar keuzes te maken. Er moeten nadrukkelijk meer voorstellen voorbereid worden dan financieel vereist, zodat u ook echt iets te kiezen heeft. Eén van de uitgangspunten bij dit traject is dat alle opties bespreekbaar zijn en dus ook op tafel moeten liggen. Wij hebben daarom het ambtelijk apparaat de opdracht gegeven om alle opties uit te werken en niet op voorhand al zaken uit te sluiten.

Uitwerken voorstellen

Het college bereid de bezuinigingsvoorstellen voor per zoekrichting volgens een vast format. Op elk format wordt aangegeven:

- De zoekrichting / activiteit
- De bezuinigingsscore van de gemeenteraad op deze activiteit
- Het bezuinigingsvoorstel
- De financiële gevolgen
- De maatschappelijke gevolgen

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

- De personele gevolgen
- Het raakvlak met andere zoekrichtingen.

Het college stuurt op haalbare en reële bezuinigingsvoorstellen. Er zullen geen taboes zijn en alle haalbare voorstellen zijn in principe bespreekbaar. Op deze manier is begin maart een totaalijst met bezuinigingsopties voorhanden waarbij de mogelijke gevolgen in kaart zijn gebracht. Hierbij zal het college rekening houden met de kleur die de raad heeft aangebracht.

Gevoelens ophalen

Begin maart ontvangt uw raad de totaalijst aan bezuinigingsvoorstellen. Tegelijkertijd zal de inspraak georganiseerd worden. Instellingen, burgers, etc., hebben de mogelijkheid (schriftelijk) te reageren tot en met eind maart. Tijdens de beeldvormende politieke markt van 17 maart worden de bezuinigingsvoorstellen besproken. Het college geeft nadere duiding van de opbrengst, geeft richting aan de bezuinigingsmaatregelen en haalt tijdens de politieke markt de eerste gevoelens van uw raad en de samenleving op. Zo krijgt uw raad ruimte om, vooruitlopend op de definitieve besluitvorming, de kaders eventueel aan te passen bij het zien van de voorstellen en de gevolgen. Het voorlopig financieel perspectief is dan ook bekend. Hiermee kunnen we nadere duiding geven wat de financiële taakstelling zal zijn voor dit bezuinigingstraject.

Besluitvorming

Op basis van de beeldvormende politieke markt en de zienswijze van instellingen, burgers en andere belanghebbenden neemt het college in april een voorlopig collegebesluit. Van de totaalijst aan bezuinigingsvoorstellen geeft het college aan welke voorstellen zij door willen voeren. De OR wordt op basis van dit voorlopig collegebesluit om advies gevraagd. De keuzes van het college worden in de oordeelvormende politieke markt van 19 mei a.s. gepresenteerd aan uw gemeenteraad. De raad heeft dan opnieuw de mogelijkheid om de keuzes bij te stellen of aan te passen. De raad maakt in een sessie een keuze uit de bezuinigingsmaatregelen. Tenslotte zal op 10 juni 2015 de definitieve besluitvorming in de gemeenteraad plaatsvinden.

Vervolg

Wij gaan er vanuit dat we u met deze brief voldoende informatie hebben gegeven om het gesprek in de politieke markt van 13 januari te faciliteren. Wij zijn uiteraard bereid e.e.a. toe te lichten tijdens de politieke markt en mogelijke vragen te beantwoorden die u over de aanpak heeft. Uw suggesties en aandachtspunten voor het vervolg horen we uiteraard ook graag.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Hengelo,
de secretaris, de burgemeester,
\$handtekening\$
\$naam\$

Bijlagen:

1. Financieel perspectief
 - a. Globale update van het financieel perspectief
 - b. Decembercirculaire 2014 gemeentefonds
2. Peiling raadsleden
 - a. Rapportage peiling raadsleden
 - b. Bijlage 1 bij de rapportage peiling raadsleden
 - c. Bijlage 2 bij de rapportage peiling raadsleden

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Bijlage 1a Globale update van het financieel perspectief

1.1 Financieel perspectief na decembercirculaire 2014 van het gemeentefonds

Het vertrekpunt voor het onderstaand meerjarenperspectief is de primitieve Beleidsbegroting 2015-2018, zoals die door ons college eind september 2014 aan de gemeenteraad is aangeboden. De septembercirculaire 2014 van het gemeentefonds kon niet meer in deze begroting worden verwerkt. In de raadsbrief van 13 oktober jl. bent u uitgebreid geïnformeerd over de meerjarige financiële effecten, die uit deze circulaire voortvloeien. Voornamelijk de ontwikkeling van het landelijk aantal bijstandsontvangers veroorzaakt het positieve effect. In de decembercirculaire 2014 wordt dit effect nagenoeg teniet gedaan door met name de lagere geprognosticeerde gemeentelijke aantallen bijstandsontvangers, zoals in onderstaande tabel is te zien. In bijlage 1b zijn alle financiële effecten van deze decembercirculaire beschreven.

In de begrotingsraad van 5 november 2014 zijn een aantal moties en een amendement aangenomen die hebben geleid tot een bijgesteld financieel perspectief.

(bedragen * € 1.000)				
			- = <i>nadeel</i>	
	2016:	2017:	2018:	2019:
Saldo Beleidsbegroting 2015-2018:	-1.467	-3.145	-4.084	-4.084
Financieel effect septembercirculaire 2014 van het gemeentefonds incl. aanpassing (landelijke) bijstandsontvangers:	498	1.110	1.593	1.593
Tekort na septembercirculaire 2014:	-969	-2.035	-2.491	-2.491
Moties en amendementen begrotingsraad 5 november 2014:				
* diversiteit	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
* vrijwilligersverzekering	-13	-13	-13	-13
* uitvoeringsregeling Emsdetten	-2	-2	-2	-2
Financieel effect decembercirculaire 2014 gemeentefonds (zie bijlage 1b) en aanpassing meerjarige aantallen m.n. (gemeentelijke) bijstandsontvangers	-644	-1.257	-1.647	-1.454
Stand na de decembercirculaire 2014 gemeentefonds:	-1.628	-3.307	-4.153	-3.960

Na de decembercirculaire 2014 behelst het financieel perspectief een tekort van € 1,6 miljoen in 2016 oplopend tot bijna € 4,0 miljoen in 2019.

1.2 Het verwachte globale financieel perspectief (indicatief)

Hieronder treft u eerst een tabel aan met diverse items die het financieel perspectief beïnvloeden. Deze items worden achtereenvolgens toegelicht.

		2016:	2017:	2018:	2019:
	Stand na de decembercirculaire 2014 gemeentefonds:	- 1.628	- 3.307	- 4.153	- 3.960
A	Ontwikkelingen gemeentefonds:				
	Transities	<i>budgettair neutraal</i>			
	Groot onderhoud gemeentefonds	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
	Accres/prijs- en loonontwikkeling/ areaaluitbreiding	-259	-259	-259	-259
B	Niet gerealiseerde oude taakstellingen:				
	Evenementen	-25	-25	-25	-25
	Kinderopvang	-170	-170	-170	-170
	Subsidietrajecten	-300	-400	-400	-400
	Verlichting exploitatie door fondsen	-360	-360	-360	-360
	Extra inkomsten uit verhuur landbouwgronden	-25	-25	-25	-25
	Idem -> toevoegen aan taakstelling vastgoed	25	25	25	25
	Stedelijke ontwikkeling plannen maken	-77	-77	-77	-77
C	Structurele effecten jaarrekening 2014:	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
D	Overige autonome ontwikkelingen / risico's / problematiek:				
	Bijstandsontwikkeling (incl. I-deel)	460	537	562	488
	Uitvoeringskosten Participatiewet	-278	-278	-278	-278
	Grondexploitaties	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
	Warmtenet	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
	Onderuitputting kapitaallasten				-100
	Rente-ontwikkeling	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
	Vennootschapsbelasting	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
	Energie- en zakelijke lasten (OZB, wegenbelasting en overige lasten)	-280	-280	-280	-280
	Meer dan trendmatige stijging energiebelasting	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
	Crow indexering derdengelden Stedelijk Beheer	-65	-65	-65	-65
	Andere bestrijdingsmethode dan glyfosaat	-50	-50	-50	-50
	Veiligheidsregio Twente	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
	Reclamegelden	-50	-50	-50	-50
	Begravenisrechten	-20	-20	-20	-20
	<i>Rioolheffing:</i>				
	Rioolheffing eigenaren	-105	-105	-105	-105
	Minder opbrengst rioolheffing bedrijven	-80	-80	-80	-80
	Afschrijvingstermijn pompgemalen	-130	-130	-130	-130
	<i>Dekking binnen totale rioolheffing</i>	<i>315</i>	<i>315</i>	<i>315</i>	<i>315</i>
E.	Onvoorziene tegenvallers:	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
F.	Totaal verwacht tekort 2016-2019 (exclusief nieuw beleid):	- 3.102	- 4.804	- 5.625	- 5.606

A. Ontwikkelingen gemeentefonds

Transities:

In dit financieel perspectief gaan we vooralsnog uit van de voortzetting van het beleidsuitgangspunt dat de uitvoering van de decentralisaties moet passen binnen de overgedragen rijksmiddelen (budgettair neutraal), zoals ook verwoord in het coalitieakkoord. Alleen de gekorte integratie-uitkering sociaal domein is beschikbaar om in te zetten voor de transitie. Op dit moment is nog niet helder hoe de nieuwe rijksbudgetten vanaf 2016 precies uitpakken en hoe de ingroeiregeling er vanaf 2016 uit zal zien.

a. Objectief verdeelmodel Jeugdzorg m.i.v. 2016

Eerder is aangekondigd dat in de decembercirculaire 2014 de uitkomsten bekend zouden worden gemaakt ten aanzien van het objectief verdeelmodel voor de Jeugdzorg. De cijfers zouden dan met een invoerregeling moeten gaan gelden met ingang van 2016. Helaas zijn ze door het rijk niet verwerkt in de decembercirculaire 2014. De inspraakprocedure met de VNG en de Raad voor de Financiële Verhoudingen is nog niet afgerond.

b. Objectief verdeelmodel WMO m.i.v. 2016

In de raadsbrief m.b.t. de Septemercirculaire 2014 bent u geïnformeerd over de financiële consequenties bij de invoering van dit model per 1 januari 2016 voor de gemeente Hengelo. Indien er geen sprake zou zijn van een ingroei-pad zal Hengelo maar liefst € 3,2 miljoen minder middelen uit het gemeentefonds ontvangen in 2016.

c. Invoerregeling 3 D's en tempo daarvan

Over de invoerregeling en het tempo daarvan van de integratie-uitkering sociaal domein (dus alle 3D's samen) wordt nog overleg gevoerd met de VNG.

d. Compensatie voor inflatie

De compensatie voor inflatie zit nu nog niet opgenomen in de ontwikkeling van de macro-budgetten. In de decembercirculaire 2014 wordt aangegeven dat dit besproken wordt bij de voorstellen over de rijksbegroting 2016.

Groot onderhoud gemeentefonds

De eerste fase is verwerkt in de meicirculaire 2014 en gaat in met het uitkeringsjaar 2015. Deze effecten zijn toegelicht in bijlage 1 van de Kaderbrief 2015-2018.

De tweede fase van het groot onderhoud heeft betrekking op een viertal taakvelden, te weten Werk & Inkomen, Brandweer & rampenbestrijding, Onderwijshuisvesting en Volkshuisvesting. De effecten worden uiteindelijk gecommuniceerd in de meicirculaire 2015. Ook voor deze fase geldt een maximaal herverdeel-effect van € 15 per inwoner per jaar. Daaronder wordt begrepen dat geen stapeling plaatsvindt van de eerste en tweede fase. Daarmee wordt bedoeld dat de bedragen van € 15 niet bij elkaar opgeteld gaan worden om de suppletieregeling te bepalen.

De herverdeling van het gemeentefonds naar aanleiding van de tweede fase van het groot onderhoud zal met ingang van 2016 worden geëffectueerd. Vooralsnog is dit als p.m. raming opgenomen in het financieel perspectief.

Accres/prijs- en loonontwikkeling/areaaluitbreiding

Voor autonome, prijs- en loonontwikkelingen is een beperkt gedeelte van het accres 2016 van het gemeentefonds beschikbaar. De meerjarenramingen zijn zoals gebruikelijk tegen constante lonen en prijzen geraamd. Dit geldt zowel aan de lastenkant en batenkant voor de meerjarige loon- en prijscompensaties dan wel de gemeentefondsuitkering. Bij de doorrekening is het "constante" begrotingsjaar 2016 omgezet in een "lopend" begrotingsjaar en vindt in de gemeentefondsuitkering deels compensatie plaats voor autonome, prijs- en loonontwikkelingen.

Om toch een globale doorkijk te geven gaan we uit van de voorlopige verwachte percentages:

- Prijzen: 0,75%; o.b.v. de richtlijn bruto binnenlands product 2016, zoals in de gemeentefonds- uitkering wordt gehanteerd);
- Lonen: 1,5%; o.b.v. een inschatting;
- Subsidies: 1,25%; o.b.v. de gebruikelijke weging 2/3 looncompensatie en 1/3 prijscompensatie;
- Tarieven en belastingen: 0,75% (mits niet kostendekkend).

Omzetting constante prijzen naar lopende prijzen 2016 (ruimte gemeentefonds)	504.000
Prijscompensatie 2016	- 363.000
Looncompensatie 2016	- 900.000
Areaalnota 2016 (inschatting)	- 200.000
Overige autonome ontwikkelingen	<u>p.m.</u>
	<u>-1.463.000</u>
Structureel tekort	- 959.000

Hieruit blijkt dat de compensatie uit het gemeentefonds voor 2016 ruimschoots tekort schiet.

Daarnaast hebben we te maken met de financiële gevolgen van een vastgestelde CAO t/m 2015 en de lagere werkgeverslasten 2015 voor sociale premies. Per saldo wordt dit geschat op een positief effect van € 700.000.

Resumerend is het totaaleffect voor accres/prijs- en loonontwikkeling/areaaluitbreiding € 259.000 nadelig.

B. Niet gerealiseerde oude taakstellingen

Evenementen

In de Kadernota 2014-2017 is besloten tot de volgende bezuinigingstaakstelling "Beperken van kosten en het doorberekenen van kosten in de leges, m.b.t. APV en bijzondere wetten (€ 25.000)". Enerzijds gaat het bij dit voorstel om kosten te beperken en anderzijds om de doorberekening van de kosten in de leges. In de praktijk blijkt echter dat deze taakstelling moeilijk realiseerbaar is gelet op de beperkte financiële middelen die organisatoren van evenementen voorhanden hebben, waardoor het organiseren van evenementen onder druk komt te staan. Het kan er zelfs toe leiden dat evenementen niet meer plaatsvinden en er geen "reuring" in de stad meer is. Door het terugdraaien van deze taakstelling verslechtert het financieel perspectief met € 25.000.

Kinderopvang

In december jl. bent u middels een raadsbrief geïnformeerd over de bezuinigingen in de kinderopvang in relatie tot de overschrijding op het betreffend budget. In deze brief schreven we dat we het structurele tekort van € 170.000 zullen betrekken in de integrale afweging van de begroting 2016-2019. Het gaat hierbij om middelen die nodig zijn voor de sociaal medische indicatie en hygiëne-maatregelen.

Subsidietrajecten

Oorspronkelijke bezuinigingstaakstellingen:

De twee taakstellingen (Subsidietrajecten professionaliseren m.i.v. 2011 + Versobering Beleid m.i.v. 2008) resulteren in een totale taakstelling van € 600.000 structureel per jaar.

Probleem met de haalbaarheid van de taakstelling:

Subsidies hebben een incidenteel karakter en behoren tot de niet-structurele middelen. De taakstelling is echter structureel. In de praktijk is deze totale taakstelling niet haalbaar gebleken. Dit heeft een aantal redenen:

1. We zien een afname van de investeringscapaciteit als gevolg van de bezuinigingen. Er zijn minder investeringsprojecten, dus ook minder subsidiemogelijkheden.
2. Terugverdienen op basis van uren sec is niet haalbaar omdat:
 - a. Alle (productieve) uren die de subsidie medewerkers kunnen maken ontoereikend zijn om de taakstelling ad € 600.000 te kunnen halen.
 - b. Niet alle productieve uren binnen een subsidieproject kunnen worden verantwoord. Dit geldt bijvoorbeeld voor de voorbereidingsuren om te komen tot een subsidieaanvraag.

- c. Veel subsidieregelingen geen of een lager tarief voor ambtelijke uren vergoeden.
- d. Cofinanciering in bijna alle gevallen een voorwaarde is voor het verkrijgen van subsidie. Deze cofinanciering kan in sommige gevallen worden gerealiseerd met de inzet van uren. Deze uren kunnen dan niet worden ingezet voor de terugverdienopdracht.
3. Projecten steeds afhankelijker worden van subsidies. Betreffende subsidies worden dan ook vaker op voorhand al meegenomen in de kredieten/grondexploitaties. De taakstelling zorgt in deze gevallen voor hogere projectkosten.

Op basis van bovenstaande stellen wij voor om de structurele taakstelling jaarlijks terug te brengen conform onderstaand schema. Voor 2014, 2015 en 2016 is nog sprake van doorloop van incidentele meevallers op basis van regelingen uit de periode 2007-2013. Momenteel is er weer een nieuwe subsidieperiode 2013-2020 begonnen waarop opnieuw inspanningen gepleegd moeten worden. Hierbij zal het accent meer komen te liggen op sociale projecten.

<i>Externe subsidieverwerving</i>	<i>2016:</i>	<i>2017:</i>	<i>2018:</i>	<i>2019:</i>
Taakstelling:	600	600	600	600
Realistische inschatting:	300	200	200	200
<i>Op te lossen t/m 2019:</i>	300	400	400	400

Verlichting exploitatie door fondsen

Oorspronkelijke bezuinigingstaakstelling:

Er resteert nog een te realiseren opdracht voor het grondbedrijf van € 360.000 vanaf 2014. Omdat rekening gehouden moet worden met de BBV-regels (niet vroegtijdig kunnen nemen van winsten), de voorwaarden van subsidiegevers en de afspraken in overeenkomsten met derden, is het niet eenvoudig om - op korte termijn - concreet aan te wijzen welke bedragen vanuit welke projecten kunnen bijdragen aan deze taakstelling. Daarom is het voorstel om de resterende taakstelling ten laste te brengen van de reserve van het grondbedrijf. Ter compensatie hiervan zullen binnen de grote projecten - met name Hart van Zuid - bezuinigingen worden doorgevoerd. Bij iedere 2e Beleidsrapportage en bij de herziening van de grondexploitaties zal concreet worden gerapporteerd over hoe deze resterende taakstelling wordt ingevuld.

Probleem met de haalbaarheid van de taakstelling:

Het realiteitsgehalte is nihil. Er zal wel degelijk binnen de grote projecten bezuinigd moeten worden, maar bij grondbedrijf projecten zal dit nodig zijn om het grondbedrijf gezond te houden en niet om af te dragen aan de algemene dienst.

<i>Verlichting exploitatie door fondsen</i>	<i>2016:</i>	<i>2017:</i>	<i>2018:</i>	<i>2019:</i>
Taakstelling:	360	360	360	360
Realistische inschatting:	0	0	0	0
<i>Op te lossen t/m 2019:</i>	360	360	360	360

Extra inkomsten uit verhuur van landbouwgronden

Oorspronkelijke bezuinigingstaakstelling:

Uit de verhuur van landbouwgronden moet een taakstellend bedrag van € 25.000 per jaar gehaald worden.

Probleem met de haalbaarheid van de taakstelling:

De verhuur van landbouwgronden is niet rendabel, de rente- en beheerskosten zijn hoger dan de huuropbrengsten. Derhalve is het niet mogelijk een deel van een (voordelig) resultaat af te dragen aan de bezuinigingstaakstelling. Deze taakstelling zal worden toegevoegd aan de taakstelling vastgoed.

<i>Verhuur landbouwgrond</i>	<i>2016:</i>	<i>2017:</i>	<i>2018:</i>	<i>2019:</i>
Taakstelling:	25	25	25	25
Realistische inschatting:	0	0	0	0
<i>Op te lossen t/m 2019:</i>	25	25	25	25

Stedelijke ontwikkeling plannen maken (zoekrichting 22a)

Oorspronkelijke bezuinigingstaakstelling:

De gedachte was dat door het verkorten van planprocedures en minder grootschalige gemeentelijke ontwikkelingen er bespaard zou kunnen worden. Dit zou een besparing van € 150.000 per jaar op moeten leveren. De bezuiniging is toegewezen aan het Stadsontwikkelingsbedrijf (SOB): Door de vermindering van het aantal Fte's bij SOB wordt de taakstelling van deze zoekrichting ad € 150.000 structureel behaald. De overig genoemde voordelen zijn voornamelijk ten gunste van resultaatverbetering van het grondbedrijf en zijn geen bezuinigingen op de algemene dienst.

Probleem met de haalbaarheid van de taakstelling:

Echter, de bezuiniging is nooit ingeboekt op het SOB. In de afgelopen jaren is een budget op Stads- en Dorpsvernieuwing gebruikt om de bezuiniging voor een bedrag van € 73.000 in te vullen. Resterend een structureel niet te verwerken bezuiniging ad € 77.000 als restant van de zoekrichting 22a. Deze taakstelling is niet te realiseren omdat ondertussen wel stedenbouwkundige capaciteit is ingeleverd in het kader van een andere bezuinigingsopdracht. Daarnaast is de bezuiniging op beeldkwaliteitsplannen omgezet in een bedrijfsvoeringsopdracht.

<i>Stedelijke ontwikkeling plannen maken</i>	<i>2016:</i>	<i>2017:</i>	<i>2018:</i>	<i>2019:</i>
Taakstelling:	77	77	77	77
Realistische inschatting:	0	0	0	0
Op te lossen t/m 2019:	77	77	77	77

C. Structurele effecten jaarrekening 2014

Vooralsnog is hier een p.m. post voor opgenomen. In deze actualisatie van het financieel perspectief voor de jaren 2016-2019 is de verwachte situatie, die medio december 2014 bekend was, geschetst. Na het afsluiten van het boekjaar 2014 en tijdens het opstellen van de jaarrekening 2014 kunnen wij u informeren over nog mogelijke nieuwe structurele mee- en tegenvallers.

D. Overige autonome ontwikkelingen / risico's / problematiek:

Bijstandsontwikkeling (incl. rijksbudget BUIG)

De (meerjarige) stijging van het bijstandsvolume is in onze prognoses neerwaarts bijgesteld. In de Beleidsbegroting 2015-2018 verwachten we per 1 januari 2015 nog 2.191 WWB-cliënten oplopend tot 2.942 ultimo 2018. Op basis van nieuwe prognoses, medio december 2014, gaan we op 1 januari 2015 uit van 2.151 cliënten oplopend tot 2.455 ultimo 2018. Ook de verwachte ontwikkeling van het aantal IOAW/Z-cliënten blijft achter bij de geraamde aantallen in de Beleidsbegroting 2015-2018. Mede rekening houdend met de lagere verwachte meerjarige BUIG-budgetten leiden de aanpassingen op het product Bijstandsverlening tot een voordeel van bijna € 460.000 in 2016 en € 488.000 in 2019.

In de Beleidsbegroting 2015-2018 was in de laatste jaarschijf (2018) nog sprake van een netto-tekort op het BUIG-budget van € 2,4 miljoen. Door de neerwaartse aanpassing van het aantal bijstandsontvangers loopt dit tekort terug naar ruim € 1,9 miljoen in 2019.

De effecten van de neerwaartse aanpassing van respectievelijk het landelijke - en gemeentelijke bijstandsvolume op de gemeentefondsuitkering zijn in het financieel perspectief verwerkt bij respectievelijk het financieel effect van de septembercircularisatie 2014 en de decembercircularisatie 2014.

Uitvoeringskosten Participatiewet

Het P-(rijks)budget is structureel met € 800.000 gekort. Een deel daarvan hebben we binnen het P-budget kunnen opvangen. Voor een deel van de loonkosten lukt dat niet en zullen deze ten laste van de algemene dienst worden gebracht.

Grondexploitaties

De ontwikkeling van de reserve en voorzieningen grondexploitaties zal worden gezien aan de hand van de herzieningen van de grondexploitaties per 1 januari 2015. Deze zullen in het voorjaar van 2015 worden opgesteld. De daaruit voortvloeiende financiële consequenties voor de begroting worden dan in beeld gebracht. Vooralsnog is daarom uitgegaan van een p.m.-raming.

Warmtenet

In december 2014 is de gemeenteraad geïnformeerd (zaaknummer: 1046761) over de stand van zaken rondom het Warmtenet. Het college heeft onderzoek laten doen naar de stand van zaken van Warmtenet door het bureau CE Delft. Daaruit wordt geconcludeerd dat een zo snel mogelijke aanleg van de backbone (de benutting van restwarmte van Akzo Nobel voor de warmtelevering aan woningen en bedrijven) de grootste kans biedt op een duurzame én rendabele bedrijfsvoering van het Warmtenet. Om die reden stelt het college voor om dit nog in de eerste helft van 2015 heel concreet uit te werken en tot een investeringsvoorstel te komen. Dit investeringsvoorstel, inclusief de update van het bedrijfsplan, moet uiterlijk in de eerste helft van 2015 voorgelegd worden aan de gemeenteraad. Naar verwachting zijn pas medio april de eventuele financiële consequenties in beeld. Vooralsnog wordt daarom een p.m.-raming opgenomen.

Onderuitputting kapitaallasten

Gelet op het toekomstige (verminderde) investeringsvolume hebben we de afgelopen jaren de post onderuitputting kapitaallasten achtereenvolgens ieder jaar met € 100.000 neerwaarts bijgesteld. Dit borduurt voort op de in gang gezette lijn zoals geschetst in de Beleidsbegroting 2014-2017 en de Kaderbrief 2015-2018. Dit geldt dan nu ook voor de nieuwe jaarschijf 2019. Voor 2019 resteert er nog een stelpost van € 400.000 aan onderuitputting kapitaallasten.

Rente-ontwikkeling

Op dit moment zien we geen aanleiding om mee- of tegenvallers in de renteontwikkeling te ramen ten opzichte hetgeen we in de Beleidsbegroting 2015-2018 hebben gehanteerd. Deze ontwikkelingen in de rente zullen we de komende tijd nauwlettend blijven volgen.

Vennootschapsbelasting (Vpb)

De invoering Vpb plicht voor overheidsondernemingen is vooralsnog p.m. geraamd. Het wetsvoorstel voor de invoering van de Vpb plicht voor overheidsbedrijven is geagendeerd voor parlementaire behandeling. De verwachting is dat het wetsvoorstel, al dan niet geamendeerd, wordt aangenomen. Dat betekent dat overheidsbedrijven per 1 januari 2016 een fiscale openingsbalans moeten kunnen overleggen en uiterlijk medio 2017 de eerste Vpb aangifte moeten voldoen. Het is op dit moment te vroeg om een indicatie te geven, maar de invoering van de Vpb plicht kan vooral bij het Grondbedrijf, zeker bij stijgende grondprijzen, tot aanzienlijke financiële consequenties leiden.

Tevens is nog onduidelijk of gemeenten door het rijk worden gecompenseerd voor deze maatregel.

Energie- en zakelijke lasten (OZB, wegenbelasting en overige lasten)

De afgelopen jaren is de nullijn gehanteerd voor de prijscompensatie in de gemeentelijke begroting. Nu blijkt dat met name de energietarieven voor het zwembad, openbare verlichting, de gebouwen aan de Asveldweg, het Beukert, stadhuis, stadskantoor en de begraafplaatsen uit de pas zijn gaan lopen en zijn wij voornemens om deze autonome ontwikkeling voor energie- en zakelijke lasten, in totaliteit € 280.000, op te nemen in de begroting.

Meer dan trendmatige stijging energiebelasting

Daarnaast krijgen we nog te maken met een extra verhoogde energiebelasting vanaf 2015. Op dit moment kunnen we deze verhoging nog niet berekenen en is vooralsnog een p.m. raming opgenomen.

Crow indexering derdengelden Stedelijk Beheer

De afgelopen jaren loopt de gehanteerde nullijn voor prijsindexatie ver achter bij de Crow indexering. Meestal is de Crow indexering 3 % en de prijscompensatie 2016 is voorlopig geraamd op 0,75 %. Dit geeft een structureel tekort in 2016 van € 65.000.

Andere bestrijdingsmethode dan glyfosaat

In de Kaderbrief en Beleidsbegroting 2015-2018 is voor onkruidbeheersing verhardingen een structureel bedrag geraamd van € 250.000. Ook rekening houdend met de andere methode op begraafplaatsen/gedenkparken en de sportparken e.d. is een structureel bedrag benodigd van € 300.000. Per saldo is € 50.000 extra opgenomen in het bijgesteld financieel perspectief.

Veiligheidsregio Twente

Conform eerdere afspraken wordt voor de Veiligheidsregio Twente een nieuw verdeelmodel ontwikkeld voor de deelnemende gemeenten. In het voorjaar van 2015 zal daarover duidelijkheid komen. Vooralsnog is dit als p.m. raming verwerkt in het financieel perspectief.

Reclamegelden

Wat betreft reclame staat er in onze begroting nog steeds een post om inkomsten te verwerven uit op te richten grote reclamemasten. Echter de raad heeft een voorstel daarvoor afgewezen nadat buurtschap Oele heeft geprotesteerd tegen de lichtvervuiling. Aan de kant van Borne komen we er ook niet uit. Daarmee kunnen we deze opdracht niet invullen. Dit houdt een structureel nadeel in van € 50.000.

Begrafenisrechten

Cremeren wint nog steeds terrein in plaats van begraven. Daarom vallen de afgelopen jaren de opbrengsten uit begrafenisrechten tegen. Structureel is het nadeel € 20.000.

Rioolheffing

Gelet op het feit dat we bij rioolheffing uitgaan van (100%) kostendekkende tarieven dienen onderstaande mutaties in de baten dan wel lasten verdisconteerd te worden in de totale opbrengst aan rioolheffing:

1. Rioolheffing eigenaren

Met de vaststelling van het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) is besloten tot het invoeren van een eigenarenheffing met een indicatief bedrag van € 20. De achtergrond van de eigenarenheffing is dat ook leegstaande en voorheen niet belaste panden de rioleringsvoorzieningen wel belasten voor de afvoer van hemelwater en de riolering voor deze objecten wel in stand wordt gehouden. Met alleen een gebruikersheffing dragen die panden niet bij in de rioleringslasten. Hoewel tijdig gecommuniceerd, is uiteindelijk toch gebleken dat de invoering van de eigenarenheffing bij Welbions op grote bezwaren stuit. Dit vanwege het feit dat het doorberekenen van de eigenarenheffing in de huurprijs zonder aanpassing van de huurcontracten niet mogelijk is. Het is echter alleen maar te realiseren bij het aangaan van nieuwe huurcontracten na een mutatie. Daarmee duurt het meer dan globaal tien jaar voordat de eigenarenheffing volledig door de huurders wordt opgebracht. Deze niet in de huur verrekenbare lasten hebben invloed op de investeringscapaciteit. De gemeenteraad heeft in november jl. voor de eigenarenheffing wel formeel geregeld in de betreffende Verordening, maar voor 2015 is het tarief vastgesteld op nihil. In de Kadernota 2016-2019 komen wij op basis van een heroverweging met een nadere standpuntbepaling over de invoering van de eigenarenbelasting in de rioolheffing terug.

2. Minder opbrengst rioolheffing bedrijven

Op basis van de afgelopen jaren zijn er structureel minder opbrengsten rioolheffing bedrijven. Het gaat hierbij om een structureel nadeel van € 80.000.

3. Afschrijvingstermijn pompgemalen

Abusievelijk is bij pompgemalen een afschrijvingstermijn gehanteerd van 50 jaar i.p.v. 15 jaar. Dit leidt tot een structureel nadeel van € 130.000.

E. Onvoorziene tegenvallers

Door de grilligheid van het rijksbeleid gaan we nog steeds uit van een dynamisch financieel perspectief. De ontwikkelingen in de transitie, bijstand en gemeentefonds hebben een zeer wisselend karakter bij elke actualisatie van het financieel perspectief. Hoe bijvoorbeeld de nog te ontvangen meicirculaire 2015 van het gemeentefonds uitpakt voor de gemeente Hengelo is absoluut niet te voorspellen. Vooralsnog hebben we onder het kopje "Onvoorziene tegenvallers" een p.m. raming opgenomen.

F. Totaal verwacht tekort 2016-2019 (exclusief nieuw beleid)

De eerste indicatie van het financieel perspectief (exclusief nieuw beleid) geeft een tekort van € 3,1 miljoen in 2016 oplopend tot € 5,6 miljoen in 2019. In de loop van 2015 zullen we het perspectief regelmatig actualiseren.

G. Nieuw beleid inclusief coalitieakkoord

De eerste indicatie van de opties nieuw beleid leidt tot een netto uitzetting van de lasten tussen de € 1,0 miljoen en € 2,0 miljoen. We beseffen ons terdege dat het hier gaat om een allereerste inventarisatie, waarbij we nog niet hebben gekeken naar de prioritering en fasering van de aangedragen investeringen en projecten door de organisatie. Deze bedragen komen dan nog boven het verwacht tekort indicatief financieel perspectief 2016-2019. In de loop van 2015 zullen we het nieuwe beleid verder uitwerken en aan uw raad voorleggen.

Bijlage 1b - Decembercirculaire 2014 gemeentefonds

Het financieel effect van de decembercirculaire 2014 van het gemeentefonds geeft het volgende samenvattend overzicht:

	- = nadeel; bedragen (* € 1.000)					
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Gemeentefondsuitkeringen:						
1.1 Ontwikkeling accres/overige ontwikkelingen						916
1.2 Hoeveelheidsverschillen (gemeentelijk/landelijk)	266	-307	-933	-1.633	-2.156	-2.513
1.3 BTW-compensatiefonds						57
1.4 Lagere apparaatskosten (opschaling gemeenten)						-286
1.5 Uitvoering Participatiewet						33
1.6 Taakmutatie/Decentralisatie-uitkering Centrum Jeugd en Gezin		-76	-85	-99	-127	-127
1.7 Decentralisatie-uitkering Gezond in de stad		162	162	162		
1.8 Suppletie-uitkering groot onderhoud		62				
1.9 Suppletie-uitkering OZB						-68
1.10 Integratie-uitkering sociaal domein						-532
Totaal gemeentefondsuitkeringen:	266	-159	-856	-1.570	-2.283	-2.520
Lasten- en batenmutaties:						
1.2 Neerwaartse bijstelling stelpost uitbreiding personeel WWB		122	289	376	509	441
1.5 Stelpost Uitvoering Participatiewet						-33
1.6 Centra voor Jeugd en Gezin/Stelpost Jeugdzorg		0	85	99	127	127
1.7 Gezond in de stad		-162	-162	-162		
1.10 WMO/Jeugdzorg/Participatiewet						532
Totaal lasten- en batenmutaties:	0	-40	212	312	636	1.067
Totaal financieel effect septembercirculaire 2014:	266	-198	-644	-1.257	-1.647	-1.454

1.1 Ontwikkeling accres/overige ontwikkelingen

Het accres ontwikkelt zich in het uitkeringsjaar 2019 in positieve zin ten opzichte van het uitkeringsjaar 2018.

1.2 Hoeveelheidsverschillen (gemeentelijk/landelijk)

De ontwikkeling van de landelijke en de gemeentelijke aantallen met betrekking tot de verschillende verdeelmaatstaven leiden tot een bijstelling van de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Met name de verwachte ontwikkeling van het aantal bijstandsontvangers, lage inkomens en leerlingen leidt tot bijstelling. In 2015 gaat het om een negatief effect van ruim € 300.000 oplopend tot € 2,5 miljoen in 2019. In 2014 is er sprake van een voordeel van € 266.000.

De verlaging van de gemeentefondsuitkering door het aantal bijstandsontvangers leidt ook tot een neerwaartse bijstelling van de stelpost uitbreiding personeel WWB. Voor 2015 en 2016 zal de betreffende sector nog (inbreidings)maatregelen moeten treffen in de personele sfeer van respectievelijk € 48.100 en € 29.200.

1.3 BTW-compensatiefonds (BCF)

In het Financieel Akkoord van 18 januari 2013 tussen het rijk en de decentrale overheden is afgesproken om de toegestane groei van het BCF vanaf 2015 te koppelen aan de normeringssystematiek. Het BCF is daardoor voorzien van een plafond. Bij de septembercirculaire 2013 is het geraamde beroep op het BCF lager dan het geraamde plafond. Deze verwachte onderschrijding leidt tot een verwachte toevoeging aan het gemeentefonds. Voor de nieuwe meerjarenschijf 2019 leidt dit tot een voordeel van ruim € 57.000.

1.4 Lagere apparaatskosten (opschaling gemeenten)

In de meerjarenschijf 2019 moet ten opzichte van 2018 nog rekening worden gehouden met de oplopende structurele rijksbezuinigingen (tot en met 2025) in het kader van de lagere apparaatskosten gemeenten als gevolg van de opschaling van gemeenten, zoals verwoord in het regeerakkoord. Door deze maatregel wordt de gemeentefondsuitkering in 2019 met € 286.000 extra verlaagd. De ingeboekte korting behelst dan voor Hengelo bijna € 1,4 miljoen.

1.5 Uitvoering Participatiewet

Door de toename van de gemeentelijke doelgroep nemen de uitvoeringskosten toe voor de nieuwe meerjarenschijf 2019 (t.o.v. het begrotingsjaar 2018).

1.6 Taakmutatie/Decentralisatie-uitkering Centrum Jeugd en Gezin

Deze decentralisatie-uitkering stopt in 2015 en wordt in dat jaar opgenomen in de maatstaven van de algemene uitkering. Dat leidt overigens tot een negatief herverdeeleeffect van € 76.000 in 2015 oplopend tot een structureel nadeel van € 127.000 vanaf 2018. Voor 2015 zijn al afspraken gemaakt met de externe partners, die we op dit late tijdstip van bekendmaking door het rijk niet meer terug kunnen draaien. De neerwaartse bijstelling willen we vanaf 2016 betrekken bij de transitie Jeugdzorg. Vooralsnog worden deze middelen als een taakstelling op de stelpost Jeugdzorg geraamd in afwachting van een nadere invulling.

1.7 Decentralisatie-uitkering Gezond in de stad

De in de septembercircularis 2014 aangekondigde decentralisatie-uitkering Gezond in de Stad is in de decembercircularis 2014 verwerkt. Voor de gemeente Hengelo is voor de periode 2015-2017 jaarlijks € 162.000 beschikbaar.

1.8 Suppletie-uitkering groot onderhoud

Mutaties in aantallen, die betrokken zijn bij de eerste fase van het groot onderhoud, leiden tot een aanpassing van de suppletie-uitkering groot onderhoud ter grootte van € 62.000 positief.

1.9 Suppletie-uitkering OZB

De afbouw van de suppletie-uitkering OZB krijgt in 2019 verder gestalte.

1.10 Integratie-uitkering sociaal domein

In 2019 ontvangen we met name minder middelen op basis van de Participatiewet. Gelet op het budgettair neutrale uitgangspunt ten aanzien van het sociaal domein zullen de uitgaven navenant neerwaarts dienen te worden bijgesteld.

Met betrekking tot de laatste stand van zaken over de omvang en de verdeling van integratie-uitkering Sociaal domein kan het volgende worden vermeld. De bedragen voor 2015 ondergaan op dit moment ten opzichte van de septembercircularis 2014 geen wijziging. Zij zijn echter niet definitief. Hierna volgen de redenen waarom dat het geval is.

Daarnaast volgt informatie die verband houdt met de invoering van objectieve verdeelmodellen. In de meicircularis 2015 zullen de bedragen daadwerkelijk worden aangepast.

a. Ontwikkelingen in de macrobedragen:

1. Wlz-indiceerbare

Besluitvorming in het kader van de Wet langdurige zorg (Wlz) heeft tot gevolg dat sommige cliënten niet onder de Wmo 2015 en onder de Jeugdwet maar onder de Wlz zullen vallen. In verband hiermee zal de integratie-uitkering Sociaal domein vanaf het jaar 2015 worden verlaagd. Het gaat om een bedrag van maximaal € 134 miljoen macro (€ 25 miljoen Wmo 2015 en € 109 miljoen Jeugdwet).

De omvang van de correctie per gemeente kan in januari 2015 worden bepaald op basis van de realisatiegegevens over de overgang van Wlz-indiceerbare naar de Wlz. Deze gegevens komen op afzonderlijk gemeentelijk niveau beschikbaar. Het Ministerie van VWS zal deze bedragen per gemeente zo snel mogelijk bekend maken.

2. Uitvoeringskosten pgb-trekkingsrecht

In de technische toelichting in het internetbericht behorend bij de meicirculaire 2014 is aangekondigd dat met betrekking tot het pgb-trekkingsrecht met de VNG nog afspraken gemaakt moesten worden over de dienstverlening van de Sociale Verzekeringsbank (SVB) en de bijbehorende kosten. Met de VNG is inmiddels de bestuurlijke afspraak gemaakt dat het Ministerie van VWS voor 2015 zowel de ontwikkelingskosten als de uitvoeringskosten SVB pgb-trekkingsrecht voor gemeenten voor zijn rekening neemt. Met ingang van 2016 komt dit voor rekening van gemeenten. Zij zullen dan ook sturing krijgen over deze taak van de SVB.

3. Jeugdhulp

In bestuurlijke afspraken met de VNG en de branches gespecialiseerde zorg voor Jeugd (de afspraken bovenregionale jeugdhulp) is vastgelegd dat er onderzoek plaatsvindt naar de uitgaven in de jeugd-ggz en naar de toepassing van het woonplaatsbeginsel voor gemeenten met zeer veel residentiële jeugdhulpcapaciteit. Dit moet inzicht verschaffen in de vraag of moet worden besloten tot een aanpassing van het macrobudget en de verdeling voor 2015.

Naast deze bestuurlijke afspraken is een ander punt naar voren gekomen dat mogelijk het budget voor gemeenten beïnvloedt. Dit betreft een extra toevoeging en verdeling van het budget voor de zorg die kinderartsen in het kader van medisch specialistische zorg leveren aan jeugdigen bij ADHD. Het betreft een overheveling van de Zorgverzekeringswet naar het macrobudget, in de orde van grootte van € 10 miljoen. Het bedrag wordt vanaf 2016 aan het makro kader toegevoegd. Voor 2015 wordt door zorgverzekeraars, de VNG en VWS gezamenlijk een oplossing uitgewerkt voor de inkoop en financiering van deze jeugdhulp.

b. Invoering objectieve verdeelmodellen in 2016:

1. Objectief verdeelmodel Wmo 2015

Bij de publicatie van het onderzoek naar het verdeelmodel Wmo 2015 eind augustus zijn de Raad voor de financiële verhoudingen (Rfv) en de VNG om advies gevraagd over zowel het model als het ingroeipad. Op basis van diverse bijeenkomsten in het land, gesprekken met gemeenten en de adviezen van de Rfv en de VNG is bestuurlijk met de VNG overeengekomen dat het objectieve verdeelmodel voor alle gemeenten vanaf 2016 wordt ingevoerd. Het objectief verdeelmodel kan niet worden ingevoerd zonder een goede overgangsregeling. Over het objectief verdeelmodel voor verdeling van de middelen beschermd wonen is afgesproken de verdeling voor 2015 in 2016 te handhaven en ruimte te geven aan een op te richten commissie op voorstel van de 43 centrumgemeenten. Deze commissie wordt door de VNG gevraagd een visie op de doelgroep beschermd wonen te geven en een daarbij passend verdeelmodel te ontwikkelen. Zoals hiervoor is aangegeven geldt voor de historische verdeling van het budget beschermd wonen dat in het voorjaar van 2015 wordt gezien hoe de historische verdeling kan worden verbeterd, mede aan de hand van de realisatiecijfers 2014. De VNG en de centrumgemeenten worden hier nauw bij betrokken en zo spoedig mogelijk worden de centrumgemeenten geïnformeerd.

2. Objectief verdeelmodel jeugd

In de meicirculaire 2014 is de verdeling van het macrobudget Jeugdwet voor het jaar 2015 over de gemeenten opgenomen. Die verdeling is gebaseerd op historisch zorggebruik (basisjaar 2012). Met ingang van 2016 zullen de middelen voor jeugdhulp verdeeld worden middels een objectief verdeelmodel. Dit zal geleidelijk plaatsvinden, middels een nog te ontwikkelen ingroeipad. Een objectief verdeelmodel voorspelt de verwachte uitgaven aan jeugdhulp per gemeente op basis van structuurkenmerken.

Het onderzoek naar het objectief verdeelmodel is afgerond en heeft geleid tot rapporten van het SCP en Cebeon. Het model kent nog een conceptstatus, aangezien de Raad voor de financiële verhoudingen en de VNG gevraagd zijn advies te geven over dit model. In het voorjaar van 2015 zal het objectief verdeelmodel definitief worden vastgesteld.

3. Overgangsregeling integratie-uitkering Sociaal domein

Nu de ontwikkeling van de objectieve verdeelmodellen jeugd en Wmo 2015 is afgerond gaat de aandacht uit naar het ontwikkelen van een goede overgangsregeling. Door de regeling worden de herverdeelde effecten die bij de overgang op de objectieve verdeling optreden in een nader te bepalen tempo geëffectueerd. Er liggen hier enkele complexe vraagstukken. Deze wil het rijk samen met de VNG en de gemeenten oplossen. Het rijk zal hiertoe het initiatief nemen en een werkgroep instellen.

4. Sociale werkvoorziening

Voor het onderdeel Wsw van het participatiebudget in de integratie-uitkering is uitgegaan van de taakstelling 2014 (na verwerken van de overdracht taakstelling) als basis, maar dit onderdeel van de budgettoekenning zal conform de bestuurlijke afspraak van het Ministerie van SZW en de VNG voor 2015 worden herzien op basis van het aantal gerealiseerde Wsw-arbeidsplaatsen in standaardseenheden in 2014.

Overige ontwikkelingen

Onderuitputting 2014

Door het vervallen van de maartcirculaire is normaliter de septembercirculaire het laatste bijstelmoment voor de accressen. Mogelijke onderuitputting wordt dan vervolgens verwerkt in de meicirculaire van het jaar T+1. In de decembercirculaire 2014 wordt er geen indicatie afgegeven van onderuitputting op de rijksbegroting. Toch blijkt in de Najaarsnota 2014 van het rijk dat er wel degelijk sprake is van onderuitputting 2014 met omvang van ruim € 300 miljoen op de netto gecorrigeerde rijksuitgaven. Het effect daarvan op het gemeentefonds is circa 18%, dus € 60 miljoen macro. In de meicirculaire 2015 wordt verwacht rekening te houden met een eenmalige korting van circa € 280.000 voor Hengelo.

Huishoudelijke hulp toelage

Aan de bestaande € 75 miljoen voor 2015 wordt € 40 miljoen macro toegevoegd. Pas bij de meicirculaire 2015 wordt de verdeling bekend gemaakt en dan vindt ook de verwerking in de algemene uitkering plaats. Gemeenten die een aanvraag hebben ingediend, ontvangen uiterlijk in januari 2015 rechtstreeks bericht van het ministerie.

Vernieuwing BBV

Op 8 mei 2014 heeft de Adviescommissie vernieuwing Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV), ook wel genoemd naar zijn voorzitter, "de commissie Depla", zijn rapportage uitgebracht. De instelling van de commissie vond plaats op initiatief van de VNG. De motivatie daarvoor was dat, tien jaar na opstelling van het BBV, er diverse ontwikkelingen zijn die vragen om vernieuwing van het BBV. In reactie op het adviesrapport heeft de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, als verantwoordelijk minister voor het BBV, aangegeven het een waardevol rapport te vinden en dat de aanbevelingen ook in belangrijke mate overeenkomen met de beleidsontwikkeling die het Ministerie van BZK op dit moment onderneemt en voorstaat. Waarmee de verwachting is dat een groot deel van de aanbevelingen voortvarend kan worden uitgewerkt.

In lijn met het voorstel uit het adviesrapport, is vervolgens door het Ministerie van BZK het besluit genomen een stuurgroep in te stellen die tot taak heeft te bezien hoe de adviezen kunnen worden uitgewerkt. De stuurgroep hanteert daarbij zo veel als mogelijk het rapport als uitgangspunt. De uitwerking van de adviezen is opgedragen aan in totaal zeven werkgroepen. De stuurgroep en de werkgroepen kennen een brede samenstelling met onder andere vertegenwoordigers van gemeenten en provincies.

Het betreft de volgende onderwerpen:

1. Uniforme productenlijst in de begroting
2. Beleidsindicatoren
3. Kengetallen financiële positie
4. Doorwerking naar verbonden partijen
5. Rechtmatigheid en wettelijke controle
6. Inzicht in overhead en kosten
7. Stelsel van baten en lasten

Het is de verwachting dat vóór de zomer 2015 besluitvorming plaatsvindt over de door de werkgroepen voorgestelde uitwerking. Op basis daarvan zal de beoogde vertaling in aangepaste BBV-regelgeving plaatsvinden. Rekening houdend met de reguliere procedures die daarvoor gelden, zoals formele consultatie van het IPO en de VNG, zal inwerkingtreding vermoedelijk gefaseerd plaatsvinden.

Inmiddels heeft de stuurgroep ingestemd met een voorstel om te komen tot een verplichte basisset van vijf kengetallen die in samenhang informatie moeten geven aan raads- en statenleden over de financiële positie van hun gemeente of provincie. Doel is dat daarmee beter door hen het oordeel over de structureel en reëel sluitende begroting kan worden onderbouwd. Voorgesteld wordt de set van kengetallen te presenteren in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing, omdat de kengetallen een goed beeld geven van de financiële positie en dus van betekenis zijn voor de weerbaarheid en wendbaarheid.

Resumerend

- Het financieel effect voor 2014 zal worden verwerkt in de jaarrekening 2014;
- De financiële mutaties voor 2015 e.v. zullen in afzonderlijke begrotingswijzigingen worden verwerkt; het uiteindelijk nadeel voor 2015 van circa € 198.000 zal worden verwerkt in de 1^e Beleidsrapportage 2015;
- Het uiteindelijk financieel effect voor de jaren 2016-2019 is betrokken in het financieel perspectief 2016-2019.

Peiling

Maatschappelijke takenverkenning

2014

Van 1 tot en met 15 december 2014 is een peiling gehouden onder de Hengelose gemeenteraad. Van de 37 raadsleden die waren uitgenodigd, hebben 35 leden de vragenlijst volledig ingevuld. Een respons van 95%. De raadsleden geven via deze peiling de richting aan waarin het college de bezuinigingen daadwerkelijk moet zoeken. De vragenlijst is dezelfde die ook de leden van het HengeloPanel invulden.

Resultaten peiling 'Maatschappelijke takenverkenning'

- Raadsleden willen gemiddeld genomen vooral bezuinigen op de projecten 'Warmtenet' en 'Sport Centre Hengelo'. Op een schaal van 1 – 10 komen deze projecten niet verder dan respectievelijk een 4,6 en een 5,0.
- Het minst willen de raadsleden bezuinigen op 'Uitkeringen, Schuldbemiddeling en Minimabeleid', 'Opvoeden en zorg' en 'Onderhoud openbare ruimte'. Op een schaal van 1 – 10 scoren deze beleidsvelden respectievelijk een 8,2, een 7,8 en een 7,8.
- Van de raadsleden vindt 63% dat de reclamebelasting (veel) omhoog kan.
- Geen enkel raadslid is voorstander van een sterke verhoging van de rioolheffing of van de afvalstoffenheffing.

Aanleiding voor deze peiling

De gemeente Hengelo moet fors bezuinigen om de begroting voor de jaren 2016 en daarna sluitend te krijgen. Door het invullen van deze peiling geven de raadsleden aan in welke richting het college van burgemeester en wethouders de bezuinigingen moeten zoeken.

Opzet vragenlijst

De peiling was deze keer veel langer dan gebruikelijk. We vroegen namelijk van maar liefst 131 activiteiten, die de gemeente Hengelo uitvoert, of de raadsleden vonden dat er op bezuinigd kon worden of juist niet, of dat men het geen taak vindt van de gemeente. De raadsleden konden steeds antwoorden met 'niet bezuinigen', 'weinig bezuinigen', 'gemiddeld bezuinigen', 'veel bezuinigen' en 'volledig wegbezuinigen'. De 131 activiteiten zijn verdeeld over 26 beleidsvelden, die weer verder verdeeld zijn over acht begrotingshoofdstukken. Als raadsleden meer informatie wilden over een bepaald beleidsterrein of activiteit, dan konden ze zich hierin verdiepen op www.watdoethengelo.nl.

De gemeente Hengelo zou ook de lokale belastingen kunnen verhogen om de begroting sluitend te maken. Daarom is in de vragenlijst per type belasting nagegaan of er draagvlak is voor een verhoging.

Opzet rapportage

Om de grote hoeveelheid informatie op een overzichtelijke manier te presenteren, zijn de gegeven antwoorden omgezet naar een schaalscore die loopt van 1 t/m 10. Deze schaalscore is als volgt berekend: (volledig wegbezuinigen = 1, veel bezuinigen = 4, gemiddeld bezuinigen = 6, weinig bezuinigen = 8 en niet bezuinigen = 10). Een score van 10 betekent dus dat er veel draagvlak is voor die activiteit en dus weinig draagvlak voor bezuinigingen. Omgekeerd betekent een score van 1 dat er nauwelijks draagvlak is voor deze activiteit en dus veel draagvlak voor bezuinigingen.

Op de volgende pagina wordt allereerst de gemiddelde schaalscore van de 26 beleidsvelden gepresenteerd, voorzien van een korte beschrijving. Deze pagina biedt direct al een goed overzicht van waar de raadsleden gemiddeld genomen liever niet op bezuinigingen en waarom men gemiddeld genomen juist wel op wil bezuinigen. Ter vergelijking zijn ook de scores van de leden van het HengeloPanel opgenomen.

De daarop volgende pagina's laten vervolgens van alle acht begrotingshoofdstukken de gemiddelde score per beleidsveld en activiteit zien. Daarnaast is er een bijlage gemaakt, waarin per activiteit niet alleen de gemiddelde score getoond wordt, maar ook de gegeven antwoorden.

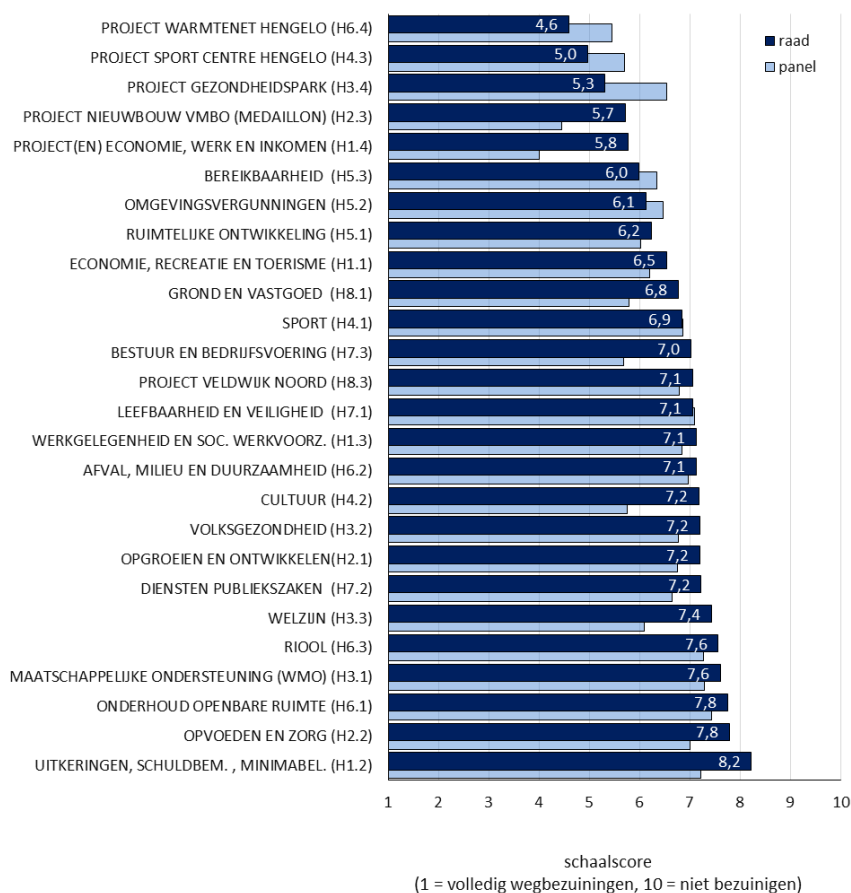
Gebruik resultaten

De raadsleden geven via deze rapportage de richting aan waarin het college de bezuinigingen daadwerkelijk moet zoeken. Ambtenaren maken met deze zoekrichting concrete bezuinigingsvoorstellen. Uiteindelijk neemt de gemeenteraad op 10 juni 2015 een besluit over de bezuinigingsmaatregelen.

Samenvattend overzicht per beleidsveld

In figuur 1 is per beleidsveld de gemiddelde schaalscore weergegeven. Bovenaan staan de projecten 'Warmtenet Hengelo' en het project 'Sport Centre Hengelo'. Die projecten komen volgens de raadsleden dus het meest in aanmerking om op te bezuinigen. Het beleidsveld 'Uitkeringen, Schuldbemiddeling en Minimabeleid' kent de hoogste schaalscore (8,2). Dit betekent dat de panelleden gemiddeld genomen maar weinig op dit beleidsveld willen bezuinigen.

*Figuur 1: Hoeveel vindt u dat er bezuinigd moet worden op de volgende onderdelen?
Gemiddelde schaalscore per beleidsveld.*

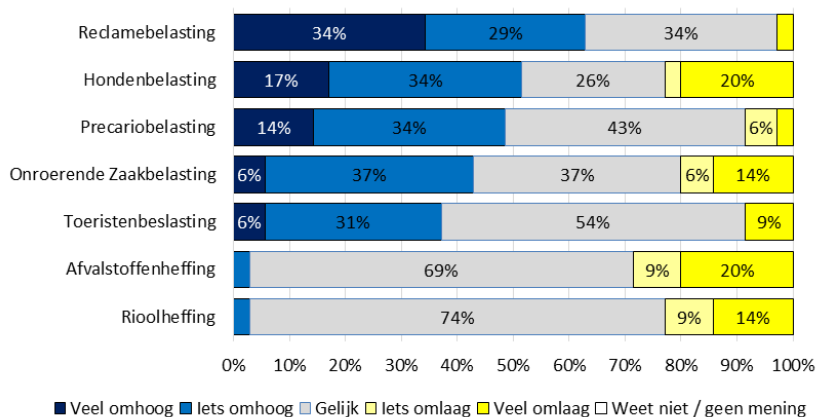

De gemiddelde schaalscore over alle beleidsvelden en activiteiten bedraagt voor de raadsleden 7,1. Dit gemiddelde kan houvast bieden bij het interpreteren van de grafieken in deze rapportage: op beleidsvelden met score lager dan 7,1 willen de raadsleden gemiddeld genomen meer bezuinigen. Ter vergelijking: de gemiddelde schaalscore van de leden van het HengeloPanel bedroeg 6,5. Zij willen dus gemiddeld genomen meer bezuinigen op de verschillende activiteiten.

Draagvlak voor belastingverhoging

Naast bezuinigen, kan de gemeente ook lokale belastingen verhogen om de begroting sluitend te maken. Daarom is aan de panelleden gevraagd om per type belasting aan te geven of ze vinden dat deze belasting omhoog moet, omlaag, of dat deze gelijk moet blijven. Veel raadsleden (34%) vinden dat de reclamebelasting veel omhoog kan. Geen van de raadsleden wil een grote verhoging rioolheffing of de afvalstoffenheffing (zie figuur 2).

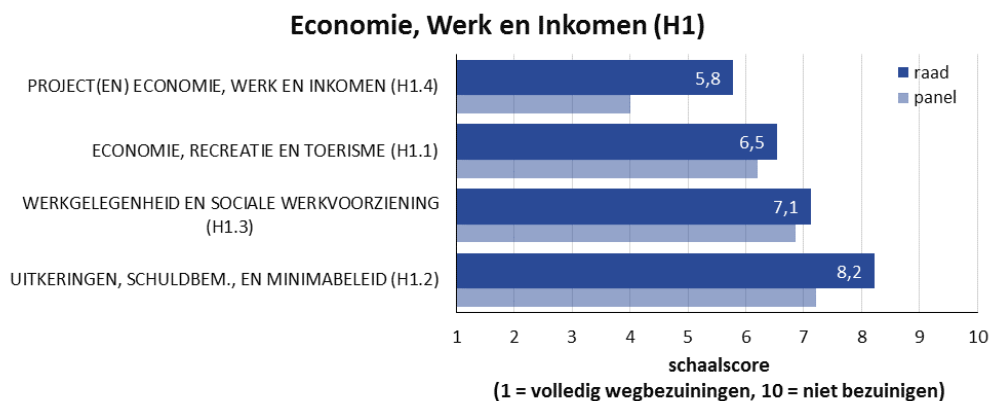
Figuur 2: De gemeente kan ook de belastingen verhogen om de begroting sluitend te maken. Kunt u van onderstaande belastingen aangeven of u vindt dat ze omhoog moeten, omlaag moeten of gelijk moeten blijven?

In het resterend deel van deze rapportage wordt per begrotingshoofdstuk dieper ingegaan op de uitkomsten. Voor de meest gedetailleerde uitkomsten verwijzen we hier naar de bijlage. De kleur van de grafieken verschilt per begrotingshoofdstuk. De kleuren van de hoofdstukken komen overeen met de kleuren die ook in de 'web-app' op www.watdoethengelo.nl zijn gekozen.

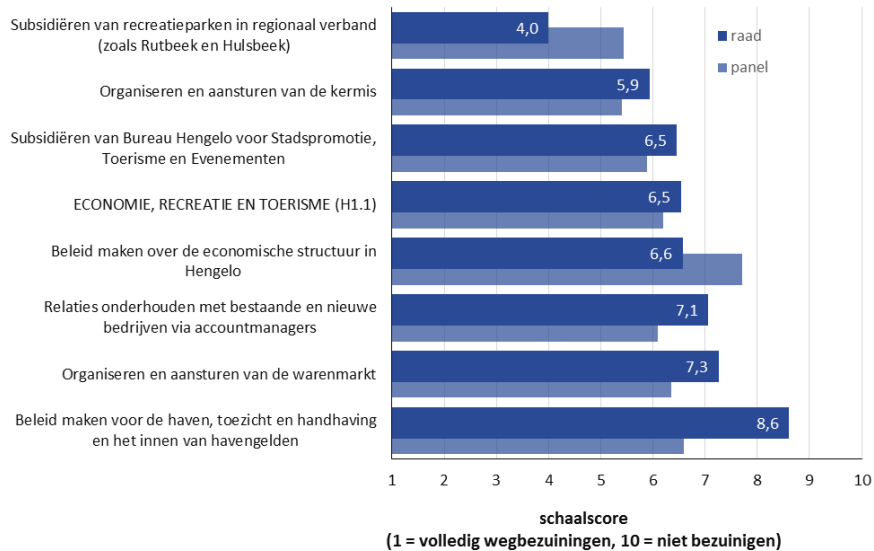
Begrotingshoofdstuk 1: Economie, Werk en Inkomen

Binnen dit begrotingshoofdstuk kennen de projecten het laagste schaalscore. Daar willen de raadsleden dus het meest op bezuinigen. Het minst wil men bezuinigen op het beleidsveld 'Uitkeringen, Schuldbemiddeling en Minimabeleid'.

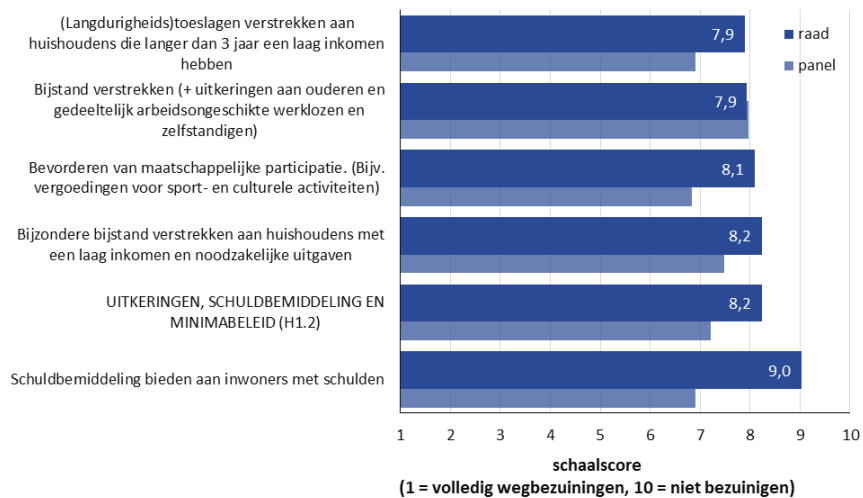

De volgende vier grafieken gaan nader in op de beleidsvelden binnen dit begrotingshoofdstuk. Per beleidsveld worden de schaalscores van de afzonderlijke activiteiten getoond.

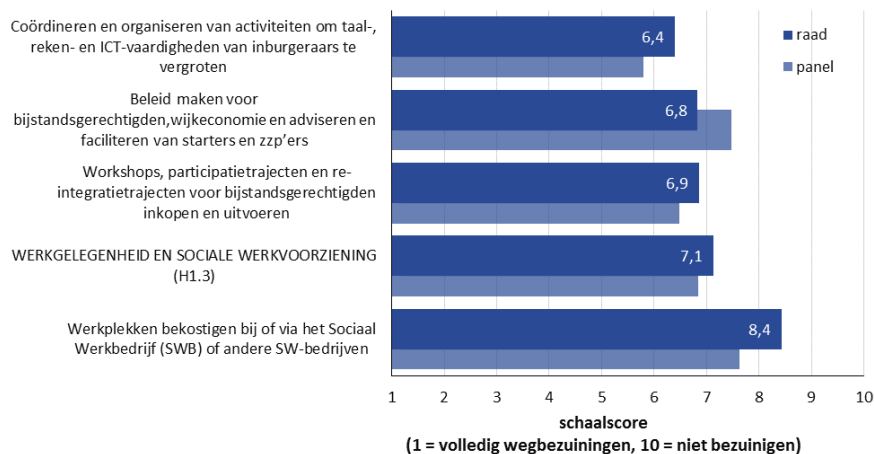
Economie, Recreatie en Toerisme (H1.1)

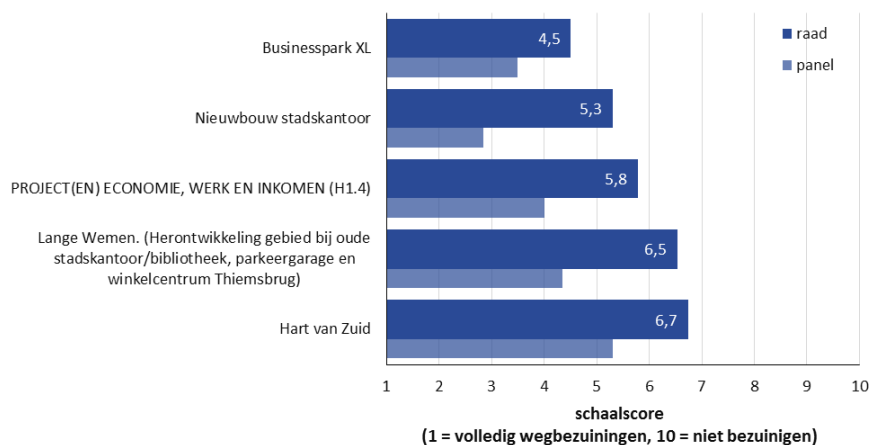
Uitkeringen, Schuldbemiddeling, Minimabeleid (H 1.2)

Werkgelegenheid en Sociale Werkvoorziening (H1.3)

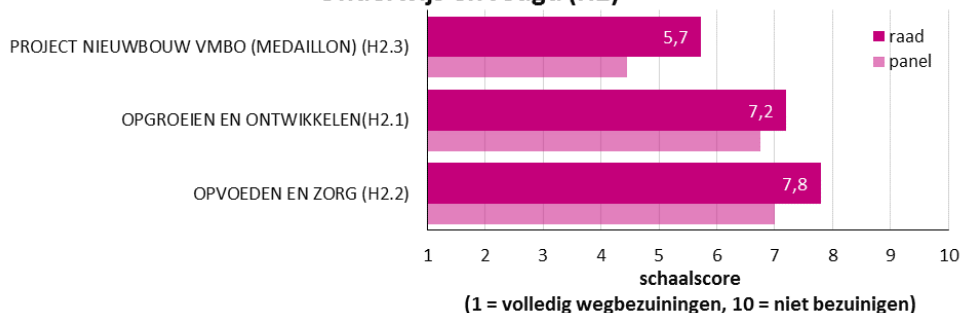
Projecten Economie, Werk en Inkomen (H1)

Begrotingshoofdstuk 2: Onderwijs en Jeugd

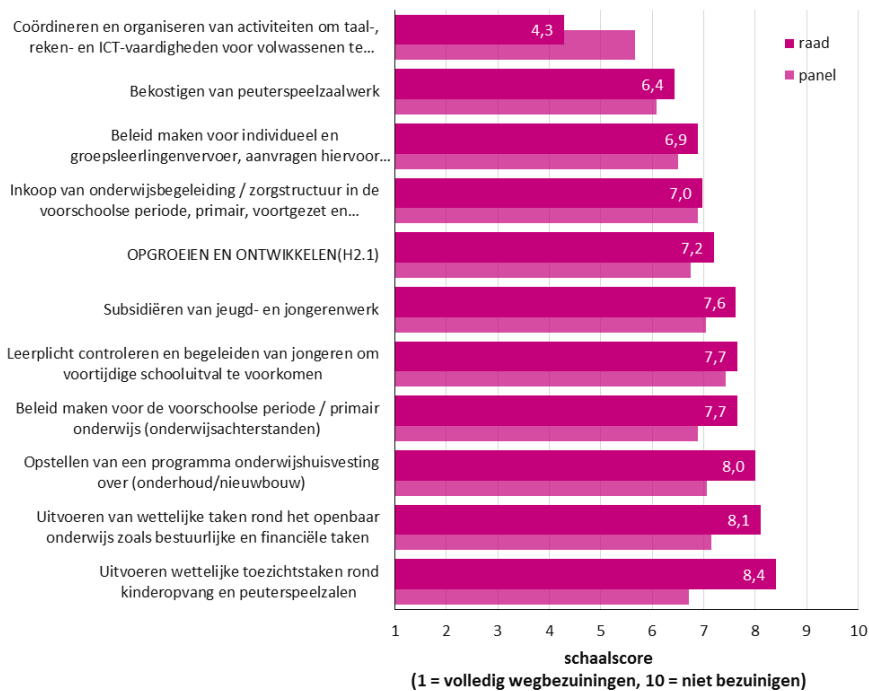
Binnen dit begrotingshoofdstuk kent het project 'Nieuwbouw Vmbo (Medaillon)' de laagste schaalscore. Daar willen de raadsleden dus het meest op bezuinigen. Het minst wil men bezuinigen op het beleidsveld 'Opvoeden en Zorg'.

Onderwijs en Jeugd (H2)

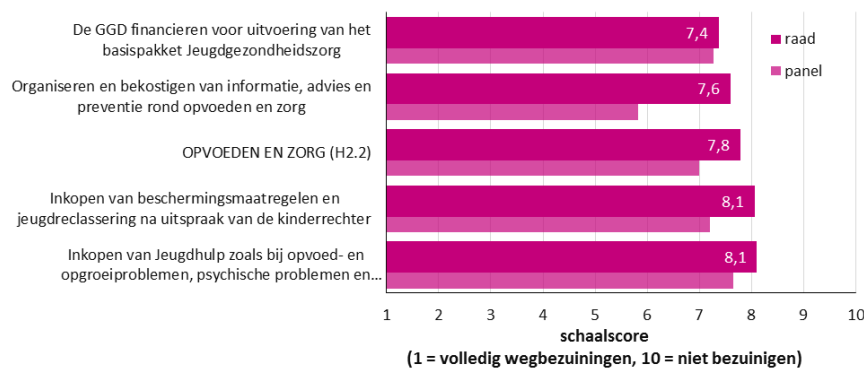

De volgende drie grafieken gaan nader in op de beleidsvelden binnen dit begrotingshoofdstuk. Per beleidsveld worden de schaalscores van de afzonderlijke activiteiten getoond.

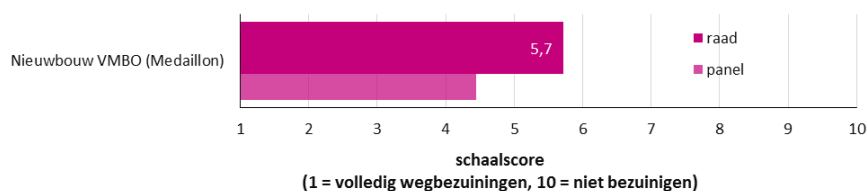
Opgroeien en ontwikkelen (H2.1)

Opvoeden en zorg (H2.2)

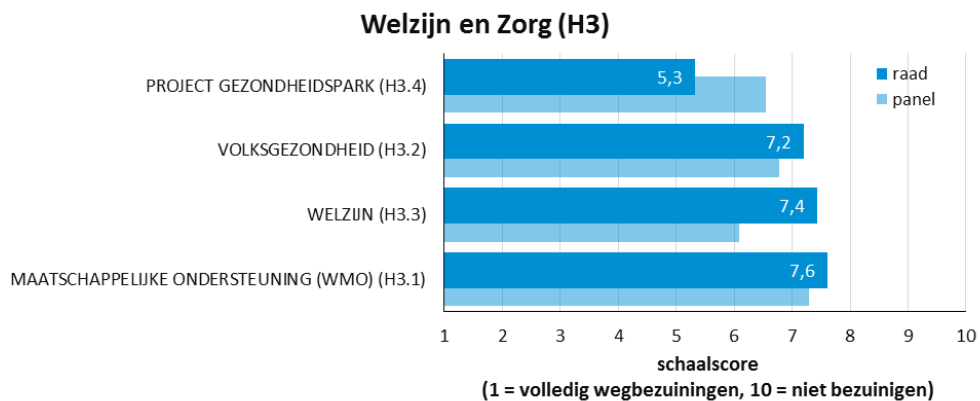

Project Onderwijs en Jeugd (H2)

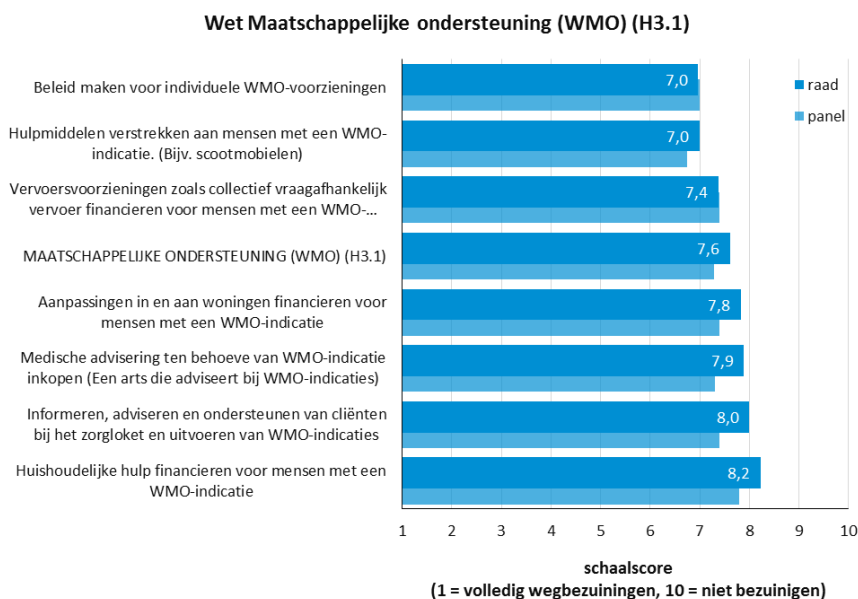

Begrotingshoofdstuk 3: Welzijn en Zorg

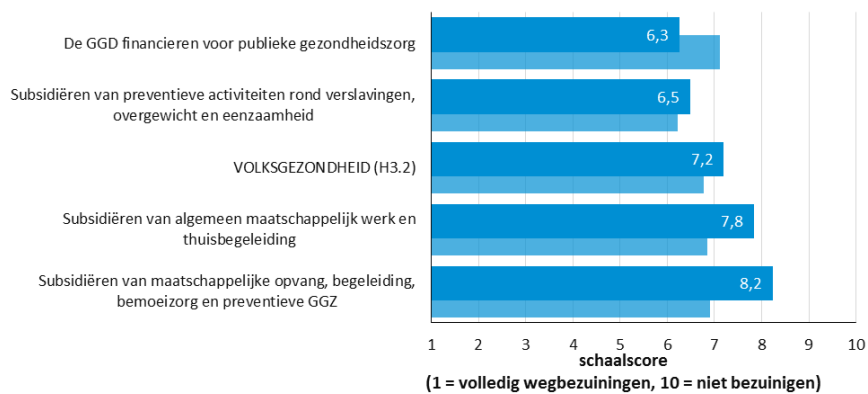
Binnen dit begrotingshoofdstuk kent het project 'Gezondheidspark' de laagste schaalscore. Daar willen de raadsleden dus het meest op bezuinigen. Het minst wil men bezuinigen op het beleidsveld Maatschappelijke Ondersteuning (WMO).

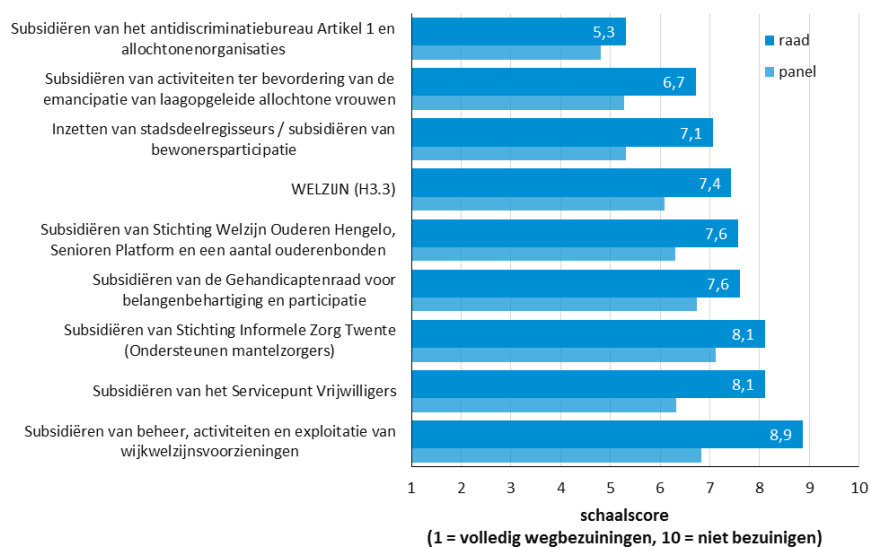
De volgende vier grafieken gaan nader in op de beleidsvelden binnen dit begrotingshoofdstuk. Per beleidsveld worden de schaalscores van de afzonderlijke activiteiten getoond.

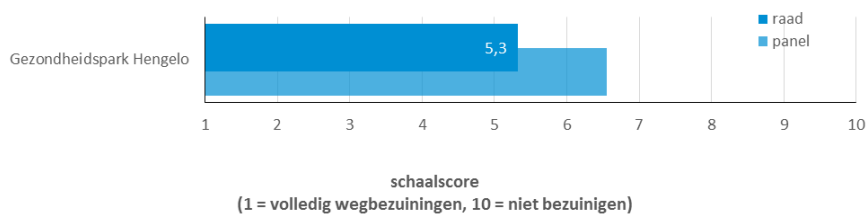
Volksgezondheid (H3.2)

Welzijn (H3.3)

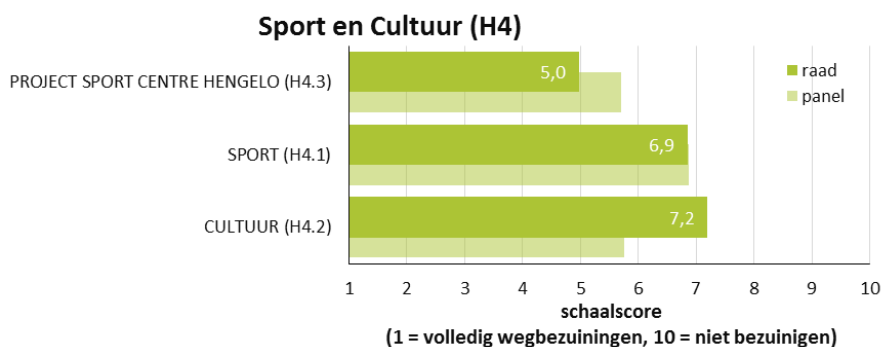

Projecten Welzijn en Zorg (H3)

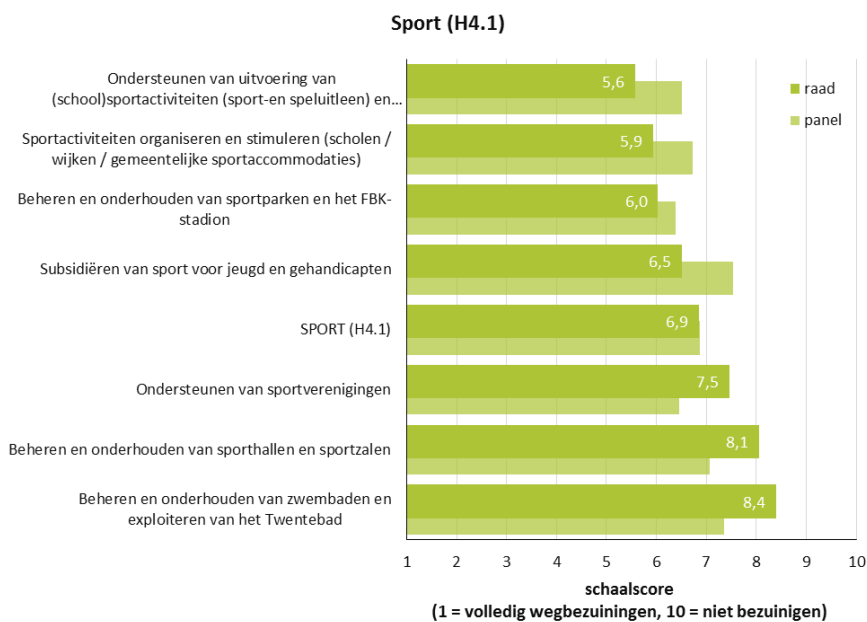

Begrotingshoofdstuk 4: Sport en Cultuur

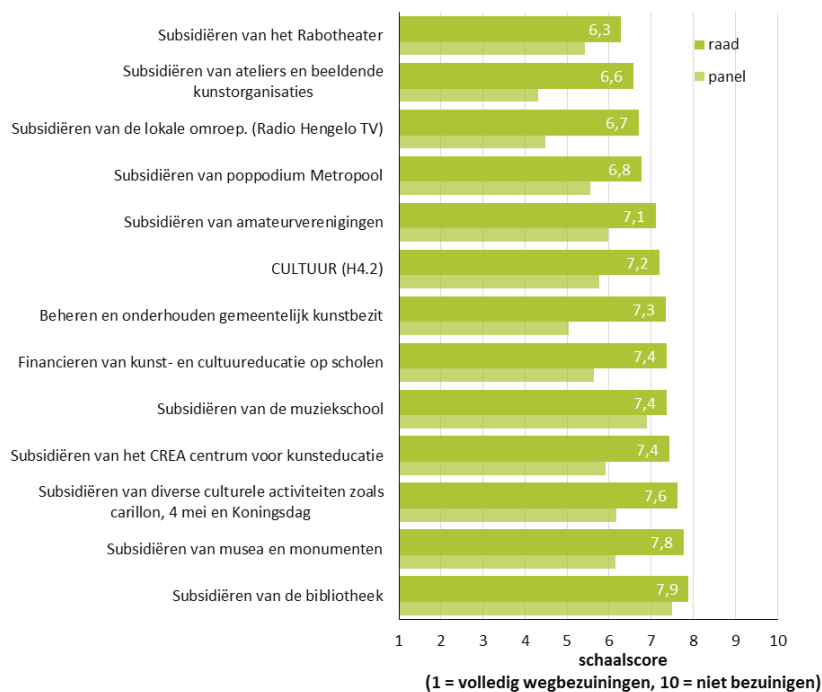
Binnen dit begrotingshoofdstuk kent het project 'Sport Centre Hengelo' de laagste schaalscore. Daar willen de panelleden dus het meest op bezuinigen. Het minst wil men bezuinigen op het beleidsveld 'Cultuur'.

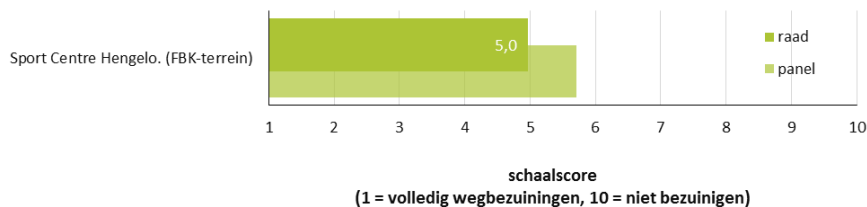
De volgende drie grafieken gaan nader in op de beleidsvelden binnen dit begrotingshoofdstuk. Per beleidsveld worden de schaalscores van de afzonderlijke activiteiten getoond.

Cultuur (H4.2)

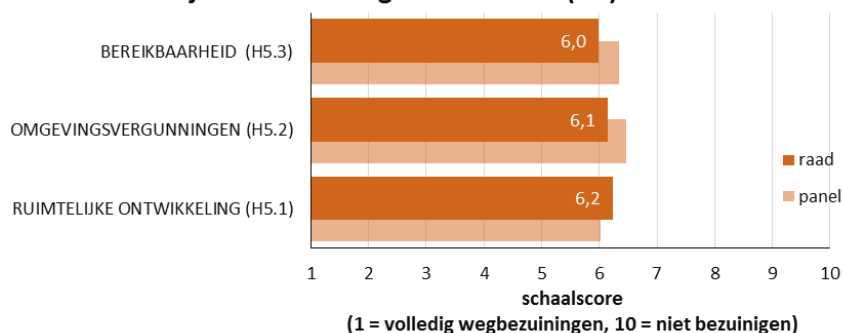
Project Sport en Cultuur (H4)

Begrotingshoofdstuk 5: Ruimtelijke ontwikkeling en Mobiliteit

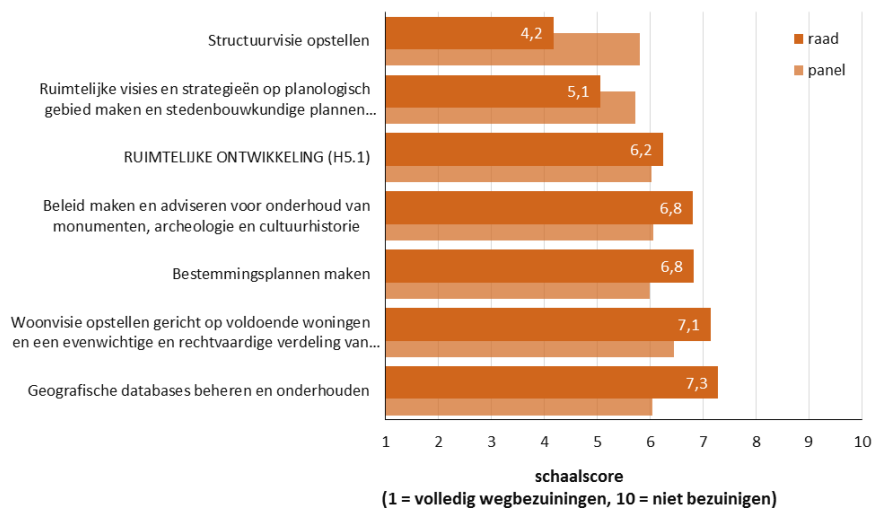
Binnen dit begrotingshoofdstuk kent het beleidsveld 'Ruimtelijke Ontwikkeling' de laagste schaalscore. Daar willen de panelleden dus het meest op bezuinigen. Het minst wil men bezuinigen op het beleidsveld 'Bereikbaarheid'.

Ruimtelijke ontwikkeling en Mobiliteit (H5)

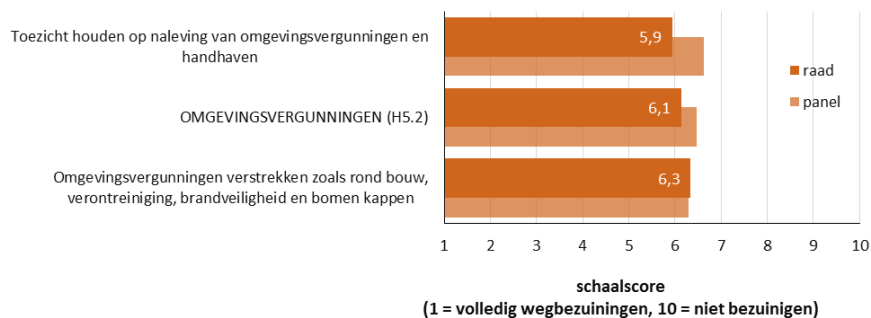

De volgende drie grafieken gaan nader in op de beleidsvelden binnen dit begrotingshoofdstuk. Per beleidsveld worden de schaalscores van de afzonderlijke activiteiten getoond.

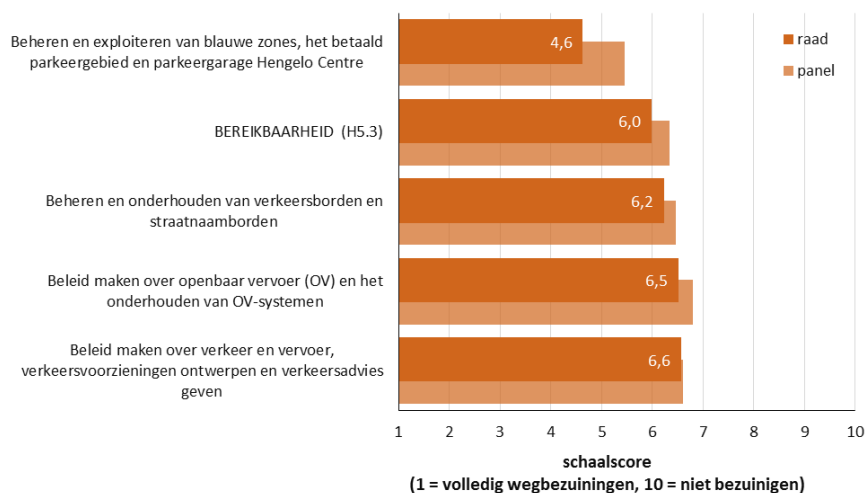
Ruimtelijke ontwikkeling (H5.1)

Omgevingsvergunningen (H5.2)

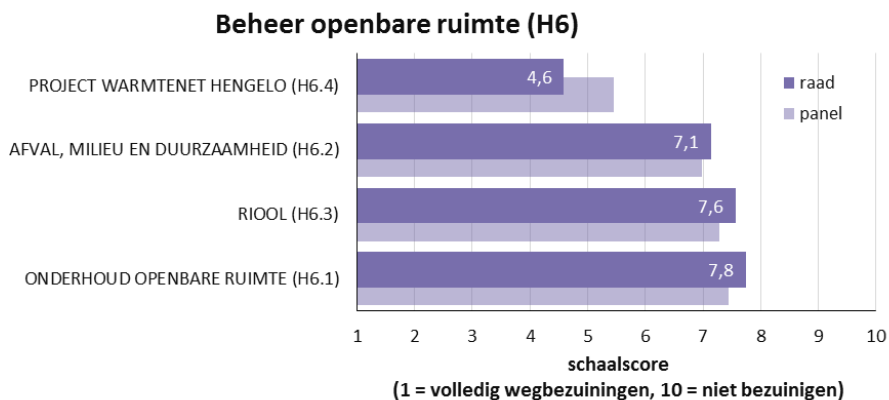

Bereikbaarheid (H5.3)

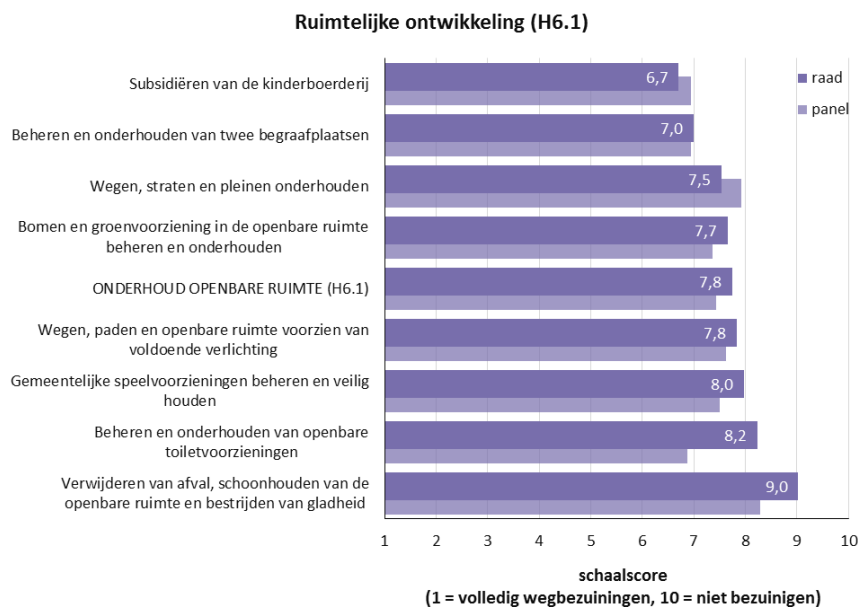

Begrotingshoofdstuk 6: Beheer openbare ruimte

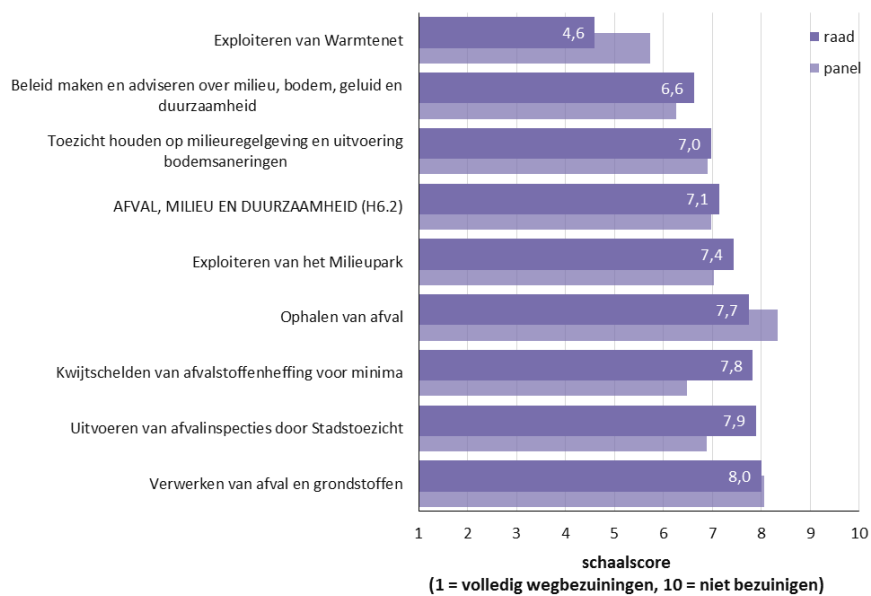
Binnen dit begrotingshoofdstuk kent het project 'Warmtenet Hengelo' de laagste schaalscore. Daar willen de panelleden dus het meest op bezuinigen. Het minst wil men bezuinigen op het beleidsveld 'Onderhoud openbare ruimte'

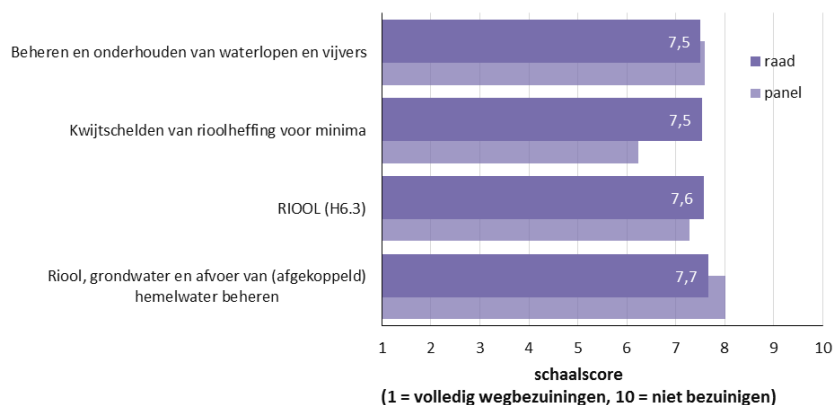
De volgende vier grafieken gaan nader in op de beleidsvelden binnen dit begrotingshoofdstuk. Per beleidsveld worden de schaalscores van de afzonderlijke activiteiten getoond.

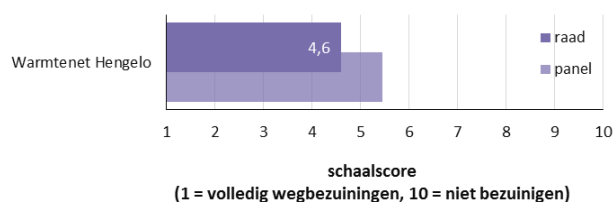
Afval, milieu en duurzaamheid (H6.2)

Riool (H6.3)

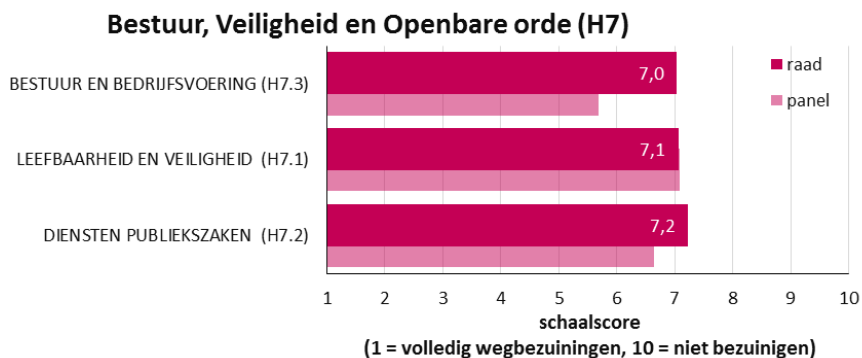

Project Beheer openbare ruimte en Duurzaamheid (H6)

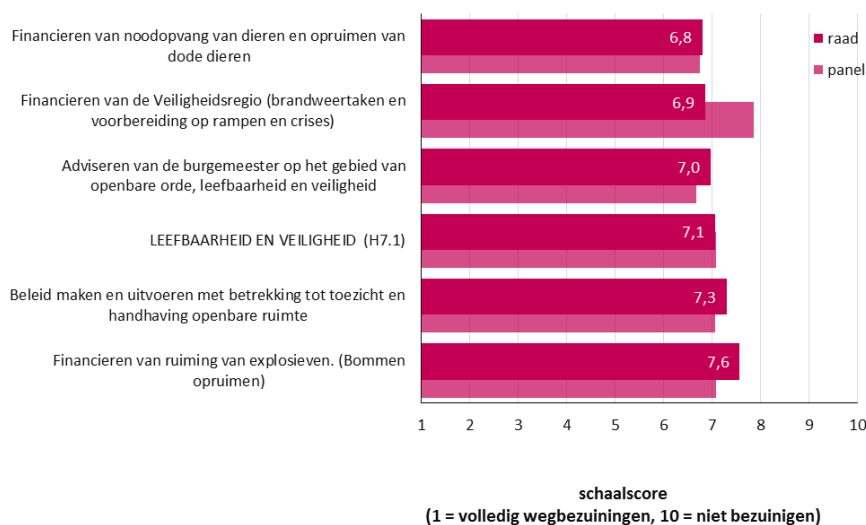
Begrotingshoofdstuk 7: Bestuur, Veiligheid en Openbare orde

Binnen dit begrotingshoofdstuk kent 'Bestuur en Bedrijfsvoering' de laagste schaalscore. Daar willen de panelleden dus het meest op bezuinigen. Het minst wil men bezuinigen op het beleidsveld 'Diensten Publiekszaken'.

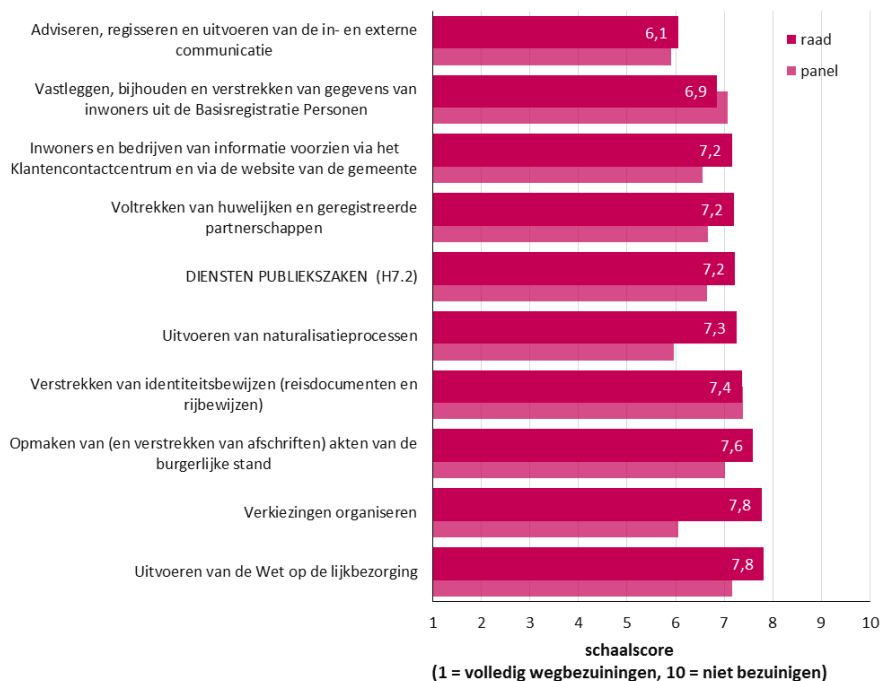

De volgende drie grafieken gaan nader in op de beleidsvelden binnen dit begrotingshoofdstuk. Per beleidsveld worden de schaalscores van de afzonderlijke activiteiten getoond.

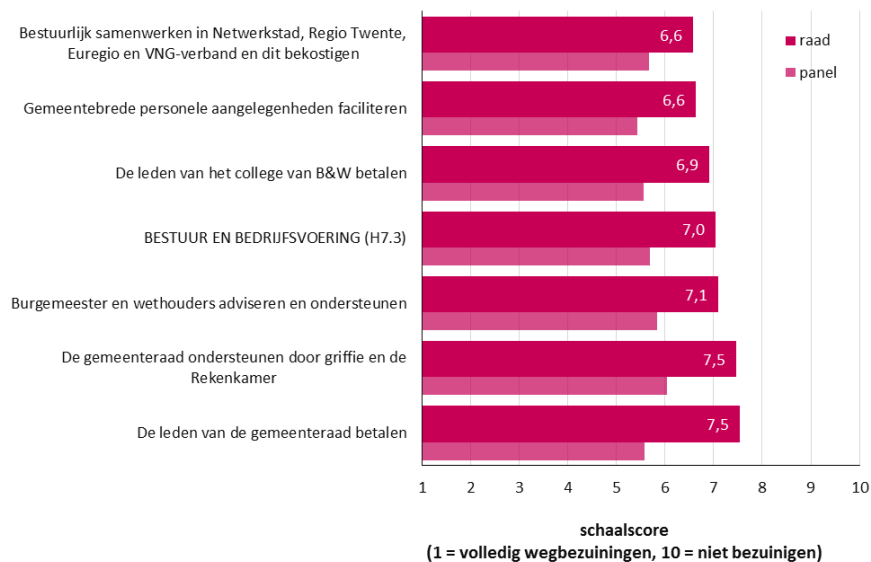
Leefbaarheid en veiligheid (H7.1)

Diensten Publiekszaken (H7.2)

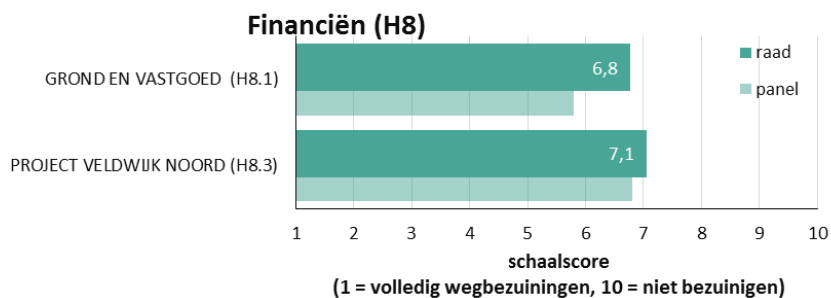

Bestuur en bedrijfsvoering (H7.3)

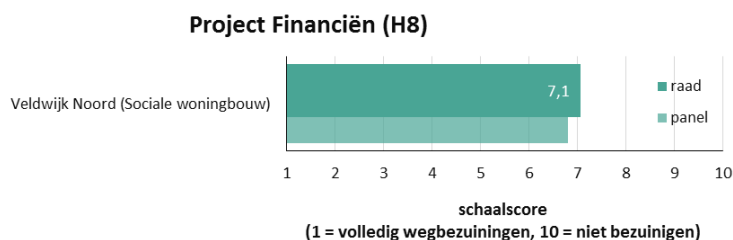
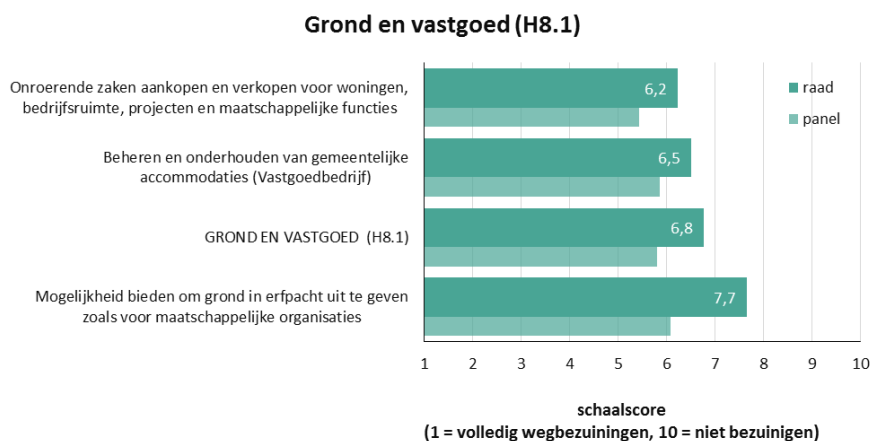

Begrotingshoofdstuk 8:Financiën

Binnen dit begrotingshoofdstuk kent het beleidsveld 'Grond en Vastgoed' de laagste schaalscore. Daar willen de panelleden dus het meest op bezuinigen. Het minst wil men bezuinigen op het project Veldwijk Noord.

De volgende twee grafieken gaan nader in op de beleidsvelden binnen dit begrotingshoofdstuk. Per beleidsveld worden de schaalscores van de afzonderlijke activiteiten getoond.

Bijlage: Overzichtstabel prioriteiten van de raadsleden per paragraaf en activiteit

Bron:

- Kennispunt Twente, *Peiling onder Raadsleden, december 2014*.

Overzicht prioriteiten van Raadsleden per paragraaf en activiteit (Begrotingshoofdstuk 1 t/m 4)

Paragraaf / activiteit	schaalscore * draagvlak (1-10)	gegeven antwoorden (%)					weet niet	totaal
		volledig weg- bezuïningen 1	veel bezuïningen 4	gemiddeld bezuïningen 6	weinig bezuïningen 8	niet bezuïningen 10		
ECONOMIE, RECREATIE EN TOERISME (H1.1)	6,5							
Subsidieren van Bureau Hengelo voor Stads promotie, Toerisme en Evenementen	6,5	6	9	54	17	14	0	100
Beleid maken voor de haven, toezicht en handhaving en het innen van havengelden	8,6	0	0	20	26	49	6	100
Organiseren en aansturen van de warenmarkt.	7,3	0	3	40	49	9	0	100
Organiseren en aansturen van de kermis.	5,9	0	31	43	23	3	0	100
Beleid maken over de economische structuur in Hengelo.	6,6	0	31	26	26	17	0	100
Relaties onderhouden met bestaande en nieuwe bedrijven via accountmanagers.	7,1	3	23	20	26	29	0	100
Subsidieren van recreatieparken in regionaal verband (zoals Rutbeek en Hulsbeek).	4,0	29	37	29	3	3	0	100
UITKERINGEN, SCHULDBEMIDDELING EN MINIMABELEID (H1.2)	8,2							
Bijstand verstrekken. (+ uitkeringen aan ouderen en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werklozen en zelfstandigen).	7,9	6	6	14	31	43	0	100
Schuldbemiddeling bieden aan inwoners met schulden.	9,0	0	0	9	31	60	0	100
Bijzondere bijstand verstrekken aan huishoudens met een laag inkomen en noodzakelijke uitgaven.	8,2	6	3	20	14	57	0	100
(Langdurigheids)toeslagen verstrekken aan huishoudens die langer dan 3 jaar een laag inkomen hebben.	7,9	11	0	17	20	51	0	100
Bevorderen van maatschappelijke participatie. (Bijv. vergoedingen voor sport- en culturele activiteiten).	8,1	9	0	11	34	46	0	100
WERKGELEGENHEID EN SOCIALE WERKVOORZIENING (H1.3)	7,1							
Beleid maken voor bijstandsgerechtigden, wijk economie en adviseren en faciliteren van starters en zzp'ers.	6,8	3	26	6	57	9	0	100
Workshops, participatietrajecten en re-integratietrajecten voor bijstandsgerechtigden inkopen en uitvoeren.	6,9	11	3	40	17	29	0	100
Coördineren en organiseren van activiteiten om taal-, reken- en ICT-vaardigheden van inburgeraars te vergroten.	6,4	11	3	37	46	3	0	100
Werkplekken bekostigen bij of via het Sociaal Werkbedrijf (SWB) of andere SW-bedrijven.	8,4	3	3	11	34	49	0	100
PROJECT(EN) ECONOMIE, WERK EN INKOMEN (H1.4)	5,8							
Lange Wemen. (Herontwikkeling gebied bij oude stadskantoor/bibliotheek, parkeergarage en winkelcentrum Thiemsbrug)	6,5	3	37	17	14	29	0	100
Nieuwbouw stadskantoor.	5,3	29	20	14	17	20	0	100
Hart van Zuid.	6,7	0	26	29	29	17	0	100
Businesspark XL.	4,5	29	37	17	0	17	0	100
OPGROEIEN EN ONTWIKKELEN (H2.1)	7,2							
Uitvoeren van wettelijke taken rond het openbaar onderwijs zoals bestuurlijke en financiële taken.	8,1	0	0	43	9	49	0	100
Opstellen van een programma onderwijshuisvesting over (onderhoud/nieuwbouw)	8,0	0	3	17	57	23	0	100
Beleid maken voor de voorschoolse periode / primair onderwijs (onderwijsachterstanden)	7,7	0	3	29	51	17	0	100
Inkoop van onderwijsbegeleiding / zorgstructuur in de voorschoolse periode, primair, voortgezet en speciaal onderwijs.	7,0	0	3	54	34	9	0	100
Leerplicht controleren en begeleiden van jongeren om voortijdige schooluitval te voorkomen.	7,7	6	0	46	0	49	0	100
Beleid maken voor individueel en groepsleerlingenvervoer, aanvragen hiervoor toetsen en vervoer inkopen.	6,9	3	3	46	43	6	0	100
Coördineren en organiseren van activiteiten om taal-, reken- en ICT-vaardigheden voor volwassenen te bevorderen.	4,3	40	6	40	9	6	0	100
Bekostigen van peuterspeelzaalwerk.	6,4	9	17	26	37	11	0	100
Uitvoeren wettelijke toezichtstaken rond kinderopvang en peuterspeelzalen.	8,4	0	11	9	29	51	0	100
Subsidieren van jeugd- en jongerenwerk	7,6	3	6	29	31	31	0	100
OPVOEDEN EN ZORG (H2.2)	7,8							
Organiseren en bekostigen van informatie, advies en preventie rond opvoeden en zorg.	7,6	6	6	14	49	26	0	100
De GGD financieren voor uitvoering van het basispakket Jeugdgezondheidszorg.	7,4	0	0	43	46	11	0	100
Inkopen van Jeugdhulp zoals bij opvoed- en opgroei problemen, psychische problemen en verstandelijke beperkingen.	8,1	0	11	11	37	40	0	100
Inkopen van beschermingsmaatregelen en jeugdreclassering na uitspraak van de kinderrechter.	8,1	0	11	11	40	37	0	100
Nieuwbouw VMBO (Medaillon)	5,7	26	9	11	31	14	9	100
MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING (WMO) (H3.1)	7,6							
Huishoudelijke hulp financieren voor mensen met een WMO-indicatie.	8,2	0	3	23	34	40	0	100
Vervoersvoorzieningen zoals collectief vraagafhankelijk vervoer financieren voor mensen met een WMO-indicatie.	7,4	0	14	31	26	29	0	100
Hulpmiddelen verstrekken aan mensen met een WMO-indicatie. (Bijv. scootmobielen)	7,0	3	17	31	23	26	0	100
Aanpassingen in en aan woningen financieren voor mensen met een WMO-indicatie.	7,8	0	0	37	34	29	0	100
Beleid maken voor individuele WMO-voorzieningen.	7,0	0	14	46	17	23	0	100
Informeren, adviseren en ondersteunen van cliënten bij het zorgloket en uitvoeren van WMO-indicaties.	8,0	0	0	29	43	29	0	100
Medische advisering ten behoeve van WMO-indicatie inkopen. (Een arts die adviseert bij WMO-indicaties)	7,9	0	3	31	34	31	0	100
VOLKSGEZONDHEID (H3.2)	7,2							
De GGD financieren voor publieke gezondheidszorg	6,3	3	11	60	20	6	0	100
Subsidieren van preventieve activiteiten rond verslavingen, overgewicht en eenzaamheid.	6,5	3	3	66	23	6	0	100
Subsidieren van algemeen maatschappelijk werk en thuisbegeleiding.	7,8	0	0	37	34	29	0	100
Subsidieren van maatschappelijke opvang, begeleiding, bemoeizorg en preventieve GGZ.	8,2	0	0	17	54	29	0	100
WELZIJN (H3.3)	7,4							
Subsidieren van beheer, activiteiten en exploitatie van wijkwelzijnsvoorzieningen.	8,9	0	3	14	20	63	0	100
Inzetten van stadsdeelregisseurs / subsidieren van bewonersparticipatie.	7,1	3	11	23	54	9	0	100
Subsidieren van Stichting Welzijn Ouderen Hengelo, Senioren Platform en een aantal ouderenbonden.	7,6	3	6	40	11	40	0	100
Subsidieren van het antidiscriminatiebureau Artikel 1 en alloctonenorganisaties.	5,3	29	9	40	0	23	0	100
Subsidieren van het Servicepunt Vrijwilligers.	8,1	6	3	11	37	43	0	100
Subsidieren van Stichting Informele Zorg Twente (Ondersteunen mantelzorgers)	8,1	6	3	14	31	46	0	100
Subsidieren van de Gehandicaptenraad voor belangenbehartiging en participatie.	7,6	6	0	40	14	40	0	100
Subsidieren van activiteiten ter bevordering van de emancipatie van laagopgeleide alloctone vrouwen.	6,7	11	9	26	31	20	3	100
Gezondheidspark Hengelo	5,3	20	9	26	20	6	20	100
SPORT (H4.1)	6,9							
Beheren en onderhouden van sporthallen en sportzalen.	8,1	0	0	26	46	29	0	100
Beheren en onderhouden van zwembaden en exploiteren van het Twentebad.	8,4	0	0	14	51	34	0	100
Beheren en onderhouden van sportparken en het FBK-stadion.	6,0	3	23	46	26	3	0	100
Sportactiviteiten organiseren en stimuleren (scholen / wijken / gemeentelijke sportaccommodaties)	5,9	11	31	14	29	14	0	100
Ondersteunen van uitvoering van (school)sportactiviteiten (sport- en speluitlen) en evenementen.	5,6	14	20	34	29	3	0	100
Subsidieren van sport voor jeugd en gehandicapten.	6,5	11	11	17	54	6	0	100
Ondersteunen van sportverenigingen.	7,5	3	6	29	40	23	0	100
CULTUUR (H4.2)	7,2							
Subsidieren van de bibliotheek.	7,9	0	6	17	54	23	0	100
Subsidieren van de muziekschool.	7,4	0	9	34	37	20	0	100
Subsidieren van het CREA centrum voor kunsteducatie.	7,4	0	14	23	40	23	0	100
Subsidieren van het Rabotheater.	6,3	0	37	31	11	20	0	100
Subsidieren van poppodium Metropool.	6,8	3	23	29	23	23	0	100
Subsidieren van amateurverenigingen.	7,1	9	0	43	20	29	0	100
Financieren van kunst- en cultuureducatie op scholen.	7,4	0	9	40	26	26	0	100
Beheren en onderhouden gemeentelijk kunstbezit.	7,3	3	9	31	31	26	0	100
Subsidieren van ateliers en beeldende kunstorganisaties.	6,6	6	14	43	17	20	0	100
Subsidieren van musea en monumenten.	7,8	0	3	29	46	23	0	100
Subsidieren van de lokale omroep. (Radio Hengelo TV)	6,7	11	6	31	14	26	11	100
Subsidieren van diverse culturele activiteiten zoals carillon, 4 mei en Koningsdag.	7,6	3	0	46	14	37	0	100
Sport Centre Hengelo. (FBK-terrein)	5,0	11	31	51	3	3	0	100

* De schaalscore is als volgt berekend: (niet bezuinigen = 10, weinig bezuinigen = 8, gemiddeld bezuinigen = 6, veel bezuinigen = 4, volledig wegbezuïningen = 1). De beleidsvelden en activiteiten zijn voorzien van een kleur. Hoe donkerder de tint, hoe meer draagvlak er is voor bezuinigingen.

6-4 = donkergroen
4-5 = groen
5-6 = lichtgroen
6-7 = zeer licht
> 8 = wit

Overzicht prioriteiten van Raadsleden per paragraaf en activiteit (Begrotingshoofdstuk 5 t/m 8)

Paragraaf / activiteit	schaalscore * draagvlak (1-10)	gegevens antwoorden						totaal
		volledig weg- bezuinigen	veel bezuinigen	gemiddeld bezuinigen	weinig bezuinigen	niet bezuinigen	weet niet	
RUIMTELIJKE ONTWIKKELING (H5.1)	6,2							
Structuurvisie opstellen.	4,2	34	26	20	11	6	3	100
Ruimtelijke visies en strategieën op planologisch gebied maken en stedenbouwkundige plannen ontwerpen.	5,1	6	54	20	11	6	3	100
Bestemmingsplannen maken.	6,8	0	26	20	37	14	3	100
Woonvisie opstellen gericht op voldoende woningen en een evenwichtige en rechtvaardige verdeling van woningen.	7,1	0	9	34	49	9	0	100
Beleid maken en adviseren voor onderhoud van monumenten, archeologie en cultuurhistorie.	6,8	0	23	37	17	23	0	100
Geografische databases beheren en onderhouden.	7,3	0	20	26	20	31	3	100
OMGEVINGSVERGUNNINGEN (H5.2)	6,1							
Omgevingsvergunningen verstrekken zoals rond bouw, verontreiniging, brandveiligheid en bomen kappen.	6,3	0	17	63	6	14	0	100
Toezicht houden op naleving van omgevingsvergunningen en handhaven.	5,9	0	46	29	9	17	0	100
BEREIKBAARHEID (H5.3)	6,0							
Beleid maken over verkeer en vervoer, verkeersvoorzieningen ontwerpen en verkeersadvies geven.	6,6	0	11	54	29	6	0	100
Beheren en onderhouden van verkeersborden en straatnaamborden.	6,2	0	17	60	17	6	0	100
Beleid maken over openbaar vervoer (OV) en het onderhouden van OV-systemen.	6,5	0	3	77	11	9	0	100
Beheren en exploiteren van blauwe zones, het betaald parkeergebied en parkeergarage Hengelo Centre.	4,6	23	34	26	11	6	0	100
ONDERHOUD OPENBARE RUIMTE (H6.1)	7,8							
Wegen, straten en pleinen onderhouden.	7,5	0	0	37	49	14	0	100
Verwijderen van afval, schoonhouden van de openbare ruimte en bestrijden van gladheid.	9,0	0	0	3	43	54	0	100
Wegen, paden en openbare ruimte voorzien van voldoende verlichting.	7,8	0	11	11	51	26	0	100
Bomen en groenvoorziening in de openbare ruimte beheren en onderhouden.	7,7	0	9	34	23	34	0	100
Subsidieren van de kinderbeoerderij.	6,7	3	23	34	14	26	0	100
Beheren en onderhouden van twee begraafplaatsen.	7,0	3	17	29	29	23	0	100
Gemeentelijke speelvoorzieningen beheren en veilig houden.	8,0	3	0	20	49	29	0	100
Beheren en onderhouden van openbare toiletvoorzieningen.	8,2	0	0	23	43	34	0	100
AFVAL, MILIEU EN DUURZAAMHEID (H6.2)	7,1							
Ophalen van afval.	7,7	3	0	29	43	26	0	100
Verwerken van afval en grondstoffen.	8,0	0	0	29	43	29	0	100
Kwijtschelden van afvalstoffenheffing voor minima.	7,8	11	0	23	11	54	0	100
Exploiteren van het Milieupark.	7,4	0	3	31	57	9	0	100
Uitvoeren van afvalinspecties door Stadstoezicht.	7,9	0	11	29	14	46	0	100
Beleid maken en adviseren over milieu, bodem, geluid en duurzaamheid.	6,6	0	14	57	11	17	0	100
Toezicht houden op milieuregeling en uitvoering bodemsaneringen.	7,0	0	9	57	11	23	0	100
Exploiteren van Warmtenet.	4,6	37	11	23	23	6	0	100
RIOOL (H6.3)	7,6							
Riool, grondwater en afvoer van (afgekoppeld) hemelwater beheren.	7,7	0	11	17	49	23	0	100
Beheren en onderhouden van waterlopen en vijvers.	7,5	3	9	26	34	29	0	100
Kwijtschelden van rioolheffing voor minima.	7,5	11	11	14	9	54	0	100
Warmtenet Hengelo	4,6	37	11	17	11	14	9	100
LEEFBAARHEID EN VEILIGHEID (H7.1)	7,1							
Financieren van de Veiligheidsregio (brandweertaken en voorbereiding op rampen en crises).	6,9	0	23	29	31	17	0	100
Adviseren van de burgemeester op het gebied van openbare orde, leefbaarheid en veiligheid.	7,0	0	11	43	31	14	0	100
Beleid maken en uitvoeren met betrekking tot toezicht en handhaving openbare ruimte.	7,3	0	9	29	51	11	0	100
Financieren van noodopvang van dieren en opruimen van dode dieren.	6,8	0	23	37	17	23	0	100
Financieren van ruiming van explosieven. (Bommen opruimen)	7,6	3	17	11	17	37	14	100
DIENTEN PUBLIEKSZAKEN (H7.2)	7,2							
Vastleggen, bijhouden en verstrekken van gegevens van inwoners uit de Basisregistratie Personen.	6,9	0	11	57	9	23	0	100
Inwoners en bedrijven van informatie voorzien via het Klantencontactcentrum en via de website van de gemeente.	7,2	3	3	40	40	14	0	100
Uitvoeren van naturalisatieprocessen.	7,3	0	0	46	46	9	0	100
Opmaken van (en verstrekken van afschriften) akten van de burgerlijke stand.	7,6	0	6	34	34	26	0	100
Voltrekken van huwelijken en geregistreerde partnerschappen.	7,2	0	11	34	37	17	0	100
Verstrekken van identiteitsbewijzen (reisdocumenten en rijbewijzen).	7,4	0	11	31	34	23	0	100
Verkiezingen organiseren.	7,8	0	0	43	26	31	0	100
Uitvoeren van de Wet op de lijkbezorging.	7,8	0	3	37	23	34	3	100
Adviseren, regisseren en uitvoeren van de in- en externe communicatie.	6,1	0	31	43	17	9	0	100
BESTUUR EN BEDRIJFSVOERING (H7.3)	7,0							
Burgemeester en wethouders adviseren en ondersteunen.	7,1	0	0	63	20	17	0	100
De leden van het college van B&W betalen.	6,9	0	14	51	9	26	0	100
De leden van de gemeenteraad betalen.	7,5	6	17	17	11	49	0	100
De gemeenteraad ondersteunen door griffie en de Rekenkamer.	7,5	3	0	51	11	34	0	100
Bestuurlijk samenwerken in Netwerkstad, Regio Twente, Euregio en VNG-verband en dit bekostigen.	6,6	0	14	54	20	11	0	100
Gemeentebrede personele aangelegenheden faciliteren.	6,6	0	9	57	29	6	0	100
GROND EN VASTGOED (H8.1)	6,8							
Onroerende zaken aankopen en verkopen voor woningen, bedrijfsruimte, projecten en maatschappelijke functies.	6,2	0	23	49	23	6	0	100
Beheren en onderhouden van gemeentelijke accommodaties (Vastgoedbedrijf).	6,5	0	11	57	26	6	0	100
Mogelijkheid bieden om grond in erfpacht uit te geven zoals voor maatschappelijke organisaties.	7,7	0	6	40	17	34	3	100
Veldwijk Noord (Sociale woningbouw)	7,1	3	3	51	23	20	0	100
Totaal	7,1	5	11	32	28	24	1	100

* De schaalscore is als volgt berekend: (niet bezuinigen = 10, weinig bezuinigen = 8, gemiddeld bezuinigen = 6, veel bezuinigen = 4, volledig wegbezuinigen = 1). De beleidsvelden en activiteiten zijn voorzien van een kleur. Hoe donkerder de tint, hoe meer draagvlak er is voor bezuinigingen.

6-4 = donkergroen
4-5 = groen
5-6 = lichtgroen
6-7 = zeer licht
> 8 = wit

Overzicht prioriteiten van Raadsleden per paragraaf en activiteit (Begrotingshoofdstuk 1 t/m 4)

	schaaScore HengeloPanel	schaaScore * raad totaal	schaaScore per partij										spreadIng *
			Pro Hengelo (7 zetels)	SP (7 zetels)	COA (6 zetels)	VVD (4 zetels)	PvdA (4 zetels)	D66 (4 zetels)	Burger- Belangen (2 zetels)	Christen- Unie (1 zetel)	Groen- Links (1 zetel)	Fractie Horsthuis (1 zetel)	
ECONOMIE, RECREATIE EN TOERISME (H3.1)	6.2	6.5	5	7	8	8	6	7	6	7	7	8	0.9
Subsidieren van Bureau Hengelo voor Stads promotie, Toerisme en Evenementen	5.9	6.5	6	7	6	10	9	7	1	6	4	10	2.6
Beleid maken voor de haven, toezicht en handhaving en het innen van havengelden	6.6	8.6	10	7	10	10	6	9	8	6	10	8	1.6
Organiseren en aansturen van de warenmarkt	6.4	7.3	6	7	8	10	6	7	8	8	8	8	1.2
Organiseren en aansturen van de kermis	5.4	5.9	4	6	7	6	5	8	8	8	6	8	1.4
Beleid maken over de economische structuur in Hengelo	7.7	6.6	4	7	9	10	4	8	6	8	6	10	2.0
Relaties onderhouden met bestaande en nieuwe bedrijven via accountmanagers	6.1	7.1	4	6	10	6	8	7	10	6	10	10	2.1
Subsidieren van recreatieparken in regionaal verband (zoals Rutbeek en Hulsbeek)	5.4	4.0	6	4	5	6	4	4	6	4	4	1	1.7
UITKERINGEN, SCHULDBEMIDDELING EN MINIMALEID (H1.2)	7.2	8.2	10	9	7	3	10	7	8	8	8	4	2.2
Bijstand verstrekken / uitkeringen aan ouderen en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werklozen en zelfstandigen	8.0	7.9	10	9	8	6	10	8	8	8	8	4	2.7
Schuldbemiddeling bieden aan inwoners met schulden	6.9	9.0	10	9	8	7	10	9	10	8	10	6	1.3
Bijzondere bijstand verstrekken aan huishoudens met een laag inkomen en noodzakelijke uitgaven	7.5	8.2	10	10	7	1	10	7	10	8	8	4	2.8
Revisoren van maatschappelijke participatie. (Bijv. verspreiden voor sport- en culturele activiteiten)	6.9	7.9	10	9	7	1	10	6	8	8	8	1	2.0
	6.8	8.1	10	9	8	5	10	6	6	8	8	6	2.0
WERKGELEGENHEID EN SOCIALE WERKVOORZIENING (H1.3)	6.9	7.1	7	9	7	5	9	6	4	8	8	8	1.5
Beleid maken voor bijsstandsrecht, wijk-economie en adviseren en faciliteren van starters en zzp'ers	7.5	6.8	4	8	8	6	8	6	8	8	8	5	1.5
Workshops, participatietrajecten en re-integratietrajecten voor bijsstandsrechtsgedichten inkompen en uitvoeren	6.5	6.9	6	9	6	6	10	7	1	8	6	8	2.3
Coördineren en organiseren van activiteiten om taal-, reken- en ICT-vaardigheden van inburgeraars te verspreiden	5.8	6.4	6	8	6	6	8	6	1	8	6	8	2.0
Werkplekken bekostigen bij of via het Sociaal Werkbedrijf (SWB) of andere SW-bedrijven	7.6	8.4	10	9	8	4	10	7	6	8	10	8	1.7
PROJECTIEN (ECONOMIE, WERK EN INKOMEN (H1.4)	4.8	5.8	5	9	5	8	6	7	6	6	6	8	1.7
Lange Wemen. (Herontwikkeling gebied bij oude stads kantoor/bibliotheek, parkeergaarde en winkelcentrum Thiemsbrug)	4.4	6.5	4	5	9	3	10	7	8	6	8	10	2.4
Nieuwbouw stads kantoor	2.9	5.3	1	4	8	1	8	7	8	4	10	10	1.6
Hart van Zuid	5.3	6.7	4	6	9	9	7	8	7	8	6	8	1.5
Businesspark XL	3.5	4.5	1	5	9	6	4	4	4	4	1	4	2.2
OPGROEIEN EN ONTWIKKELEN (H2.1)	6.8	7.2	8	7	7	8	7	9	8	6	8	5	1.3
Uitvoeren van wettelijke taken rond het openbaar onderwijs zoals bestuurlijke en financiële taken	7.2	8.1	10	6	9	10	6	10	8	6	6	6	1.7
Opstellen van een programma onderwijs huisvesting over (onderhoud/nieuwbouw)	7.1	8.0	8	7	8	8	8	10	8	6	8	6	1.0
Beleid maken voor de voorscholse periode / primair onderwijs (onderwijsachterstanden)	6.9	7.7	8	8	7	8	6	10	6	6	10	6	1.5
Inkoop van onderwijsbegeleiding / zorgstructuur in de voorscholse periode, primair, voortgezet en speciaal onderwijs	6.9	7.0	6	8	6	8	8	8	6	6	8	4	1.3
Leerlicht controleren en begeleiden van jongeren om voortijdige schooluitval te voorkomen	7.4	7.7	6	7	9	10	10	10	1	6	10	6	2.8
Beleid maken voor individueel en groepsleerlingenvoorver, aanvragen hiervoor toetsen en vervoer inkompen	6.5	6.9	8	8	6	8	6	8	6	6	6	1	1.9
Coördineren en organiseren van activiteiten om taal-, reken- en ICT-vaardigheden voor volwassenen te bevorderen	5.7	4.3	1	7	3	7	6	6	1	6	6	4	2.2
Bekostigen van peuterspeelzwaik	6.1	6.4	4	7	4	6	8	9	1	6	6	4	2.1
Uitvoeren wettelijke toezichtstaken rond kinderopvang en peuterspeelzalen	6.7	8.4	10	8	8	10	10	10	4	6	6	4	2.3
Subsidieren van jeugd- en jongerenwerk	7.0	7.6	10	8	8	8	6	6	4	6	10	6	1.8
OPVOEDEN EN ZORG (H2.2)	7.0	7.8	9	8	7	8	8	7	6	9	10	8	1.2
Organiseren en bekostigen van informatie, advies en preventie rond opvoeden en zorg	5.8	7.6	10	7	8	8	8	4	4	8	10	6	2.0
De GGD financieren voor uitvoering van het basispakket Jeugdgezondheidszorg	7.3	7.4	6	8	7	8	8	8	6	8	10	8	1.1
Inkompen van jeugdhulp zoals bij opvoed- en opgroei problemen, psychische problemen en verstandelijke beperkingen	7.7	8.1	10	9	6	7	8	9	6	10	10	8	1.5
Bekostigen van beschermingsmaatregelen en jeugdreclasseering na uitspraak van de kinderrecht	7.2	8.1	10	8	6	8	8	9	8	8	10	8	1.3
Nieuwbouw WMO (Mediatie)	4.4	5.7	1	6	7	6	8	10	8	6	1	4	2.8
MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING (WMO) (H3.1)	7.3	7.6	10	8	6	7	7	7	6	7	9	7	1.2
Huishoudelijke hulp financieren voor mensen met een WMO-indicatie	7.8	8.2	10	9	7	6	8	7	6	8	10	8	1.4
Vervoersvoorzieningen zoals collectief vraagafhankelijk vervoer financieren voor mensen met een WMO-indicatie	7.4	7.4	10	9	5	5	6	6	6	6	8	6	1.5
Hulpmiddelen verstrekken aan mensen met een WMO-indicatie. (Bijv. scootmobiel)	6.8	7.0	10	8	5	5	6	6	6	6	6	8	1.7
Aanpassingen in en aan woningen financieren voor mensen met een WMO-indicatie	7.4	7.8	10	9	8	7	6	7	6	6	10	6	1.5
Beleid maken voor individuele WMO-voorzieningen	7.0	7.0	10	7	5	7	6	7	6	6	6	8	1.3
Informeren, adviseren en ondersteunen van cliënten bij het zorgloket en uitvoeren van WMO-indicaties	7.4	8.0	10	6	7	1	8	5	6	6	10	8	1.3
Medische advisering ten behoeve van WMO-indicatie inkompen (Een arts die adviseert bij WMO-indicaties)	7.3	7.9	10	7	7	9	8	8	6	8	8	10	1.3
VOLKSGEZONDHEID (H3.2)	6.8	7.2	8	7	7	8	7	6	6	8	8	6	0.9
De GGD financieren voor publieke gezondheidszorg	7.1	6.3	6	6	7	7	6	5	6	6	8	4	1.2
Subsidieren van preventieve activiteiten rond verslavingen, overgewicht en eenzaamheid	6.2	6.5	6	7	7	9	6	6	6	8	8	4	1.4
Subsidieren van algemeen maatschappelijk werk en thuisbegeleiding	6.9	7.8	10	7	7	8	8	7	6	8	8	6	1.1
Subsidieren van maatschappelijke opvang, begeleiding, bemoeizorg en preventieve GGZ	6.9	8.2	10	8	8	8	8	7	6	8	8	8	1.0
WELZIJN (H3.3)	6.1	7.4	9	7	9	6	8	5	6	7	6	6	1.2
Subsidieren van beheer, activiteiten en exploitatie van wijkwelzijnsvoorzieningen	6.8	8.9	10	9	10	9	10	7	6	6	6	8	1.7
Inzetten van stadsdeelrecreanten / subsidieren van bewonersparticipatie	5.3	7.1	8	8	9	6	5	6	6	6	4	6	1.4
Subsidieren van Stichting Welzijn Ouderen Hengelo, Senioren Platform en een aantal ouderbonden	6.3	7.6	10	7	10	8	6	4	6	8	6	6	1.8
Subsidieren van het antidiscriminatiebureau Artikel 1 en alloctonenorganisaties	4.8	5.3	1	6	7	6	10	5	6	6	6	4	2.2
Subsidieren van het Servicepunt Vrijwilligers	6.3	8.1	10	8	10	6	8	6	6	8	4	6	1.9
Subsidieren van Stichting Informele Zorg Twente (Ondersteunen mantelzorgers)	7.1	8.1	10	7	10	6	8	5	6	8	10	8	1.7
Subsidieren van de Gehandicaptenraad voor belangenbehartiging en participatie	6.7	7.6	10	7	10	6	6	6	6	8	8	8	1.7
Subsidieren van activiteiten ter bevordering van de emancipatie van laagopgeleide alloctone vrouwen	5.3	6.7	10	6	7	1	8	5	6	6	4	1	2.7
Gezondheidspark Hengelo	6.6	5.3	1	6	9	9	9	7	6	4	4	6	2.4
SPORT (H4.1)	6.9	6.9	7	8	6	8	5	7	5	7	7	6	1.0
Beheren en onderhouden van sporthallen en sportzalen	7.1	8.1	10	8	7	10	6	8	8	6	8	6	1.4
Beheren en onderhouden van zwembaden en exploiteren van het Twentebad	7.4	8.4	10	8	7	10	8	9	8	8	10	6	1.3
Beheren en onderhouden van sportparken en het FBK-stadion	6.4	6.0	6	8	5	6	6	6	4	6	4	6	1.0
Sportactiviteiten organiseren en stimuleren (scholen / wiken / gemeentelijke sportaccommodaties)	6.7	5.9	4	9	5	6	8	7	1	6	6	8	2.1
Ondersteunen van uitvoering van (school)sportactiviteiten (sport- en spel)leen en evenementen	6.5	5.6	6	8	4	6	1	7	4	8	8	6	2.1
Subsidieren van sport voor jeugd en gehandicapten	7.5	6.5	8	7	8	10	1	7	4	8	8	4	2.5
Ondersteunen van sportverenigingen	6.5	7.5	8	7	9	10	7	5	4	8	8	6	1.7
CULTUUR (H4.2)	5.8	7.2	10	7	7	7	6	6	5	7	7	7	1.2
Subsidieren van de bibliotheek	7.5	7.9	10	8	8	7	6	8	4	8	10	8	1.7
Subsidieren van de muziekschool	6.9	7.4	10	7	8	7	6	7	4	8	4	8	1.8
Subsidieren van het CREA centrum voor kunsteducatie	5.9	7.4	10	8	6	7	8	7	4	8	8	6	1.6
Subsidieren van het Rabotheater	5.4	6.3	10	5	6	7	4	5	4	8	8	6	1.8
Subsidieren van poppodium Metropool	5.6	6.8	10	5	6	9	8	4	4	6	8	6	1.9
Subsidieren van amateurverenigingen	6.0	7.1	10	7	8	8	2	7	7	6	6	6	1.9
Financieren van kunst- en cultuureducatie op scholen	5.6	7.4	10	7	5	6	8	8	6	6	8	6	1.4
Beheren en onderhouden gemeentelijk kunstpark	5.1	7.3	10	7	7	8	8	8	6	6	8	6	1.4
Subsidieren van ateliers en beeldende kunstorganisaties	4.3	6.6	10	7	5	4	8	4	6	6	6	6	1.8
Subsidieren van musea en monumenten	6.2	7.8	10	7	7	7	8	7	6	6	8	8	1.1
Subsidieren van de lokale omroep. (Radio Hengelo TV)	4.5	6.7	10	7	6	8	1	7	6	4	8	8	2.4
Subsidieren van diverse culturele activiteiten zoals carillon, 4 mei en Koningsdag	6.2	7.6	10	6	9	8	6	7	6	6	6	8	1.5

* De schaaScore is als volgt berekend: (niet bezuinigen = 10, weinig bezuinigen = 8, gemiddeld bezuinigen = 6, veel bezuinigen = 4, volledig wegbezuinigen = 1).

De beelidsvelden en activiteiten zijn voorzien van een kleur. Hoe donkerder de tint, hoe meer draagvlak er is voor bezuinigingen.

* De standaarddeviatie is een veelgebruikte spreidingsmaat. Een laag getal betekent dat er veel overeenstemming is tussen de partijen, een hoog getal betekent weinig overeenstemming.

4-6 = donkergroen

4-5 = groen

5-6 = lichtgroen

6-7 = zeer licht

> 8 = wit

Overzicht prioriteiten van Raadsleden per paragraaf en activiteit (Begrotingshoofdstuk 5 t/m 8)

Paragraaf / activiteit	schaalscore HengeloPanel	schaalscore * raad totaal	schaalscore per partij										spreiding *
			Pro Hengelo (7 zetels)	SP (7 zetels)	CDA (6 zetels)	VVD (4 zetels)	PvdA (4 zetels)	D66 (4 zetels)	Burger- Belangen (2 zetels)	Christen- Unie (1 zetel)	Groen- Links (1 zetel)	Fractie Horsthuis (1 zetel)	
RUIMTELIJKE ONTWIKKELING (H5.1)	6,0	6,2	7	6	6	9	4	8	3	6	6	8	1,6
Structuurvisie opstellen	5,8	4,2	1	5	5	9	2	8	1	6	4	8	2,7
Ruimtelijke visies en strategieën op planologisch gebied maken en stedenbouwkundige plannen ontwerpen	5,7	5,1	4	5	5	9	4	8	1	6	4	8	2,2
Bestemmingsplannen maken	6,0	6,8	8	6	7	8	4	9	4	6	10	8	1,9
Woonvisie opstellen gericht op voldoende woningen en een evenwichtige en rechtvaardige verdeling van woningen	6,5	7,1	8	8	6	8	6	8	4	6	8	8	1,3
Beleid maken en adviseren voor onderhoud van monumenten, archeologie en cultuurhistorie	6,1	6,8	10	6	5	8	6	7	4	6	4	8	1,8
Geografische databases beheren en onderhouden	6,1	7,3	10	7	5	10	4	9	6	6	8	8	1,9
OMGEVINGSVERGUNNINGEN (H5.2)	6,5	6,1	5	7	6	10	4	8	4	6	10	7	2,1
Omgevingsvergunningen verstrekken zoals rond bouw, verontreiniging, brandveiligheid en bomen kappen	6,3	6,3	6	7	6	10	4	8	4	6	10	8	2,0
Toezicht houden op naleving van omgevingsvergunningen en handhaven	6,6	5,9	4	7	5	10	4	9	4	6	10	6	2,2
BEREIKBAARHEID (H5.3)	6,3	6,0	6	6	6	8	5	7	6	6	7	6	1,6
Beleid maken over verkeer en vervoer, verkeersvoorzieningen ontwerpen en verkeersadvies geven	6,6	6,6	6	7	6	9	4	8	6	6	8	8	1,4
Beheren en onderhouden van verkeersborden en straatnaamborden	6,5	6,2	6	5	7	9	6	8	6	6	4	6	1,4
Beleid maken over openbaar vervoer (OV) en het onderhouden van OV-systemen	6,8	6,5	6	7	6	9	6	8	6	6	8	4	1,3
Beheren en exploiteren van blauwe zones, het betaald parkeer gebied en parkeergarage Hengelo Centre	5,5	4,6	1	6	4	8	4	7	6	4	8	6	1,8
ONDERHOUD OPENBARE RUIMTE (H6.1)	7,4	7,8	10	7	7	9	8	7	8	6	9	8	1,0
Wegen, straten en pleinen onderhouden	7,9	7,5	8	7	7	10	8	8	8	6	8	8	1,1
Verwijderen van afval, schoonhouden van de openbare ruimte en bestrijden van gladheid	8,3	9,0	10	8	9	10	10	9	10	6	8	10	1,3
Wegen, paden en openbare ruimte voorzien van voldoende verlichting	7,6	7,8	8	5	8	10	10	8	8	6	8	10	1,6
Bomen en groenvoorziening in de openbare ruimte beheren en onderhouden	7,4	7,7	10	6	5	10	9	8	8	6	10	6	1,7
Subsidieren van de kinderbeoerdij	6,9	6,7	10	7	6	8	4	5	6	6	10	4	2,0
Beheren en onderhouden van twee begraafplaatsen	6,9	7,0	10	6	8	6	4	6	8	6	6	8	1,6
Gemeentelijke speelvoorzieningen beheren en veilig houden	7,5	8,0	10	7	8	6	8	8	8	6	10	8	1,4
Beheren en onderhouden van openbare toiletvoorzieningen	6,9	8,2	10	7	8	10	8	8	8	6	8	6	1,3
AFVAL, MILIEU EN DUURZAAMHEID (H6.2)	7,0	7,1	7	7	7	7	7	8	6	6	9	6	0,9
Ophalen van afval	8,3	7,7	8	7	9	6	6	9	10	6	8	10	1,6
Verwerken van afval en grondstoffen	8,1	8,0	8	7	9	10	6	9	8	6	10	10	1,5
Kwitschelden van afvalstoffenheffing voor minima	6,5	7,8	10	10	8	4	10	5	6	6	6	1	2,8
Exploiteren van het Milieupark	7,0	7,4	8	7	8	10	6	8	6	6	8	4	1,6
Uitvoeren van afvalinspecties door Stadszocht	6,9	7,9	10	7	6	8	10	8	6	4	8	8	1,7
Beleid maken & adviseren over milieu, bodem, geluid en duurzaamheid	6,3	6,6	6	7	6	10	6	9	6	4	10	4	2,1
Toezicht houden op milieuregeling en uitvoering bodemsaneringen	6,9	7,0	6	7	6	10	6	10	6	6	10	6	1,7
Exploiteren van Warmtenet	5,7	4,6	1	7	5	1	8	6	6	1	6	8	2,9
RIJOL (H6.3)	7,3	7,6	9	7	6	8	9	7	7	6	9	5	1,3
Rijool, grondwater en afvoer van (afjekoppeld) hemelwater beheren	8,0	7,7	10	6	7	10	8	9	8	6	10	8	1,3
Beheren en onderhouden van waterlopen en vivers	7,6	7,5	10	6	6	10	8	9	8	6	8	6	1,5
Kwitschelden van rioolheffing voor minima	6,2	7,5	10	10	6	4	10	5	6	6	8	1	2,9
Warmtenet Hengelo	5,5	4,6	1	7	5	1	10	6	1	6	8	1	2,1
LEEFBAARHEID EN VEILIGHEID (H7.1)	7,1	7,1	9	7	6	8	6	8	6	6	9	5	1,4
Financieren van de Veiligheidsregio (brandweertaken en voorbereiding op rampen en crises)	7,9	6,9	8	6	7	9	4	9	6	6	10	4	2,0
Adviseren van de burgemeester op het gebied van openbare orde, leefbaarheid en veiligheid	6,7	7,0	8	6	6	9	6	8	6	6	10	6	1,4
Beleid maken en uitvoeren met betrekking tot toezicht en handhaving openbare ruimte	7,1	7,3	8	6	6	9	8	9	6	6	8	8	1,1
Financieren van noodopvang van dieren en opruimen van dode dieren	6,8	6,8	10	7	6	6	5	7	6	6	8	4	1,6
Financieren van ruiming van explosieven. (Bommen opruimen)	7,1	7,6	10	7	6	6	6	9	6	6	10	4	2,2
DIENTEN PUBLIEKSZAKEN (H7.2)	6,7	7,2	7	6	8	9	5	9	6	6	8	9	1,3
Vastleggen, bijhouden en verstrekken van gegevens van inwoners uit de Basisregistratie Personen	7,1	6,9	8	7	5	10	6	10	6	6	8	10	1,8
Inwoners en bedrijven van informatie voorzien via het Klantencontactcentrum en via de website van de gemeente	6,6	7,2	8	6	8	10	6	7	6	6	6	10	1,5
Uitvoeren van naturalisatieprocessen	6,0	7,3	8	6	8	8	9	6	9	6	6	8	1,1
Opmaken van (en verstrekken van afschriften) akten van de burgerlijke stand	7,0	7,6	8	7	8	8	5	10	6	6	10	10	1,8
Voltrekken van huwelijken en geregistreerde partnerschappen	6,7	7,2	8	7	8	8	4	9	6	6	8	10	1,6
Verstrekken van identiteitsbewijzen (reisdocumenten en rijbewijzen)	7,4	7,4	8	6	9	8	4	9	6	6	10	10	1,9
Verkiezingen organiseren	6,1	7,8	8	7	10	10	8	6	9	6	6	8	1,5
Uitvoeren van de Wet op de lijkbezorging	7,2	7,8	8	7	10	8	6	10	6	6	10	10	1,8
Adviseren, registreren en uitvoeren van de in- en externe communicatie	5,9	6,1	4	6	5	8	6	9	6	6	8	8	1,5
BESTUUR EN BEDRIJFSVOERING (H7.3)	5,7	7,0	7	5	8	9	6	8	8	6	10	9	1,4
Burgemeester en wethouders adviseren en ondersteunen	5,8	7,1	6	6	8	8	6	9	8	6	10	10	1,5
De leden van het college van B&W betalen	5,6	6,9	6	5	9	8	6	9	8	6	10	10	1,8
De leden van de gemeenteraad betalen	5,6	7,5	10	4	9	10	6	7	8	6	10	10	2,2
De gemeenteraad ondersteunen door griffie en de Rekenkamer	6,0	7,5	6	6	9	10	6	10	8	6	10	10	1,9
Bestuurlijk samenwerken in Netwerkstad, Regio Twente, Euregio en VNG-verband en dit bekostigen	5,7	6,6	6	6	6	6	8	9	8	4	10	8	1,7
Gemeentebrede personele aangelegenheden faciliteren	5,4	6,6	6	6	7	8	6	8	8	6	8	4	1,3
GROND EN VASTGOED (H8.1)	5,8	6,8	8	6	6	6	6	7	10	4	9	7	1,6
Onroerende zaken aankopen en verkopen voor woningen, bedrijfsruimte, projecten en maatschappelijke functies	5,4	6,2	6	5	6	5	6	7	10	4	8	8	1,7
Beheren en onderhouden van gemeentelijke accommodaties (Vastgoedbedrijf)	5,9	6,5	8	6	5	6	6	7	10	4	8	6	1,6
Mogelijkheid bieden om grond in erfpacht uit te geven zoals voor maatschappelijke organisaties	6,1	7,7	10	6	8	8	6	7	10	4	10	6	2,0
Veldwijk Noord (Sociale woningbouw)	6,8	7,1	6	8	6	4	10	8	6	6	10	4	2,1

* De schaalscore is als volgt berekend: (niet bezuinigen = 10, weinig bezuinigen = 8, gemiddeld bezuinigen = 6, veel bezuinigen = 4, volledig wegbezuinigen = 1). De beleidsvelden en activiteiten zijn voorzien van een kleur. Hoe donkerder de tint, hoe meer dragvlak er is voor bezuinigingen.

* De standaarddeviatie is een veelgebruikte spreidingsmaat. Een laag getal betekent dat er veel overeenstemming is tussen de partijen, een hoog getal betekent weinig overeenstemming.

0-4 = donkerbruin

4-5 = groen

5-6 = lichtgroen

6-7 = zeer licht

> 8 = wit